

onze vogels



9e jaargang no. 12, december 1978
maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 6160
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, 7942 AE Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R. P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.
District Noord Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H. J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.
H. J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Warmerdam, v. d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.
Binnenland f 25,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland f 35,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.
België: 380 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheques te Brussel 1.
Opgave abonnement bij het Bonds bureau, Bergen op Zoom.



MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wenst zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J. Valkenburg, Snijderstraat 15a, 4204 EB Gorkum, telefoon 01830 - 3 45 83.
Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, 2405 C Alphen a. d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. N. Alphen a. d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, 3842 H Harderwijk, telefoon (03410) 1 62 73.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S. A. van Dongen, Schimmelpenninckstraat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon 013-67 25 05.
Penningmeester: G. F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 B Baarn, telefoon 02154 - 1 83 34.
Giro: 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels. Contributie f 20,— per jaar, entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 3741 WC Baarn, telefoon 02154 - 1 20 07, giro 26258 t.n.v. penn. speciaalclub. Contributie f 25,— per jaar. Entree f 5,—.

Japanse Meeuwclub

Secretaris: A. Kok, Pals 23, 6931 DJ Westervoort, telefoon 08303 - 23 58.
Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, 6882 J Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28. Rek. nr. 30 39 88 z Rabobank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie f 15 per jaar, entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras en Grote Parkieten

Secretaris: W. Sijsma, Grindweg 29a, 8471 EG Wolvegeest, telefoon 05610 - 53 27. Penningmeester: F. Leuniss, Jupiterstraat 22, 6421 RW Treebeek, telefoon 04 21 94 31. Contributie f 20,— per jaar. Entree f 2,50. Stappen op postgiro nr. 3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub Karel Doormanstraat 42, Waubach (L).

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels vogels



ID VAN VOGELLIEFHEDERS (OPLAGE 48.000)

ADACTIE

E. van Berkel
r. Walraven

adactieadres: Postbus 74 - 4600 AB Bergen op Zoom

ANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. voor kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees van „Onze Vogels”, van zuiver particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

ADVERTENTIES

DEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, 42 EP Lochem.

DEURSLAGERS aan: H. Warmerdam, v. d. Duin van Aasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

DEURZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Midden.

DEURSPARKIETEN aan: H. W. J. v. d. Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

DEURBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-
DEURBASTAARDEN aan: G. W. v. d. Meijden, Kempenland-
straat 27, 5283 CK Boxtel.

DEURROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)
DEURHUN BASTAARDEN aan: D. A. Duivis, St. Joseph-
straat 46, 4847 SG Teteringen.

DEURPATAGONISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144,
186 EK Rotterdam.

Postzegel voor antwoord bijsluiten.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
22 januari 1979

IN DIT NUMMER

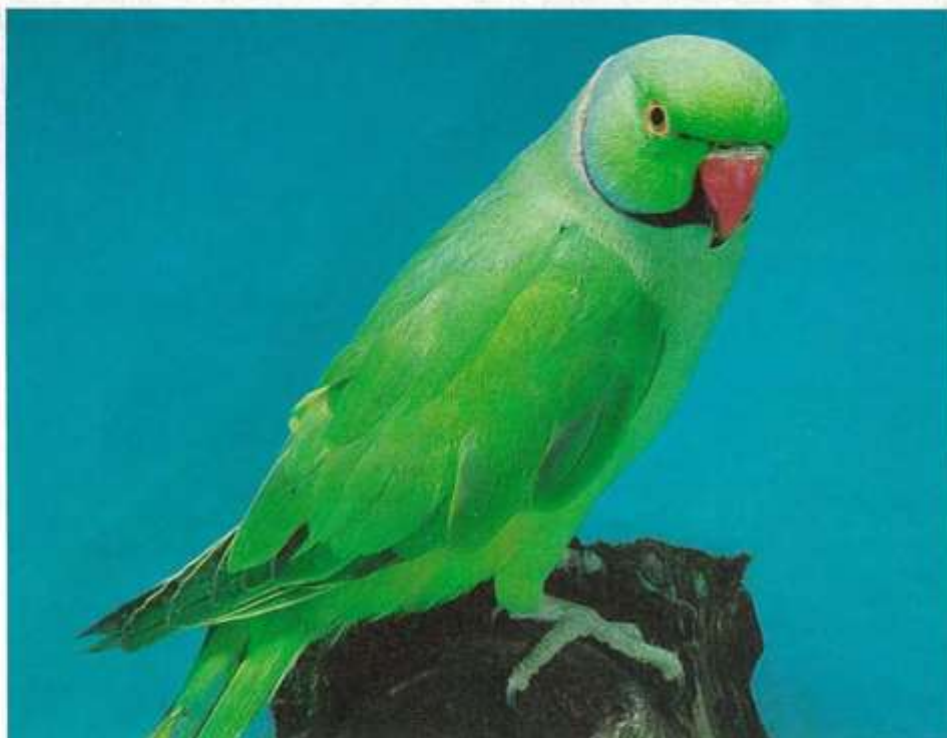
	pag.
De halsbandparkiet met zijn kleurmutanten lutino en blauw	512
Uw vraag, ons antwoord	518
Exotische vogels als huisdieren, ja of nee?	520
Operatieve mogelijkheden bij vogels	524
Onze zangkanaries	527
Van groen tot albino, de klassieke kleuren, de vetstof kanarie	528
De volière van de maand	530
Patagonische rotsparkieten, eigen kweek	532
Kweken met Japanse nachtegalen	533
Over bloemen en planten	536
Onkruiden, ooievaarsbek	537
Het gebruik van wormmiddelen bij parkieten en andere vogels	538
Vogelkinderen en hun ouders, wielewaal en groenling	540
Het geslacht estrilda III, zwartkopastrild	542
Korte berichten/Nieuws uit Dierenpark Wassenaar	545
Inhoudsopgave jaargang 1978	555

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
NBV: Com/Boekenservice	518/519
Geza Sept/Oosterbeek/Koudijs	522
Sluis	526
Witte Molen	528
Siem van 't Hart/Orni-Mondo	530
't Kraaiennest/Hellingman	531
Cédé	535
True Lite	546
Vraag en aanbod	547
404	548
Beaphar	549
Fauna Metaalwaren	550
Faunavit	551
Van Gelder/Thijssen/v. Waardhuizen/Tovo	552
Bogena	553
R. v. d. Veen/Tek/Edelchemie/Blankenstein/ Van Gils/Adgefo/EB eivoer/Animali	554
Witte Molen/Allesterin	556

Foto omslag en pagina 513: Halsbandparkiet
Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88



de halsbandparkiet met zijn kleurmutanten lutino- en blauw

Tekst: D. A. Duivis
Foto's: Vogelpark Walsrode,
Horst Müller en H. Lacey

*De geringde „eigen kweek“ Halsbandparkiet (*Psittacula krameri manillensis*) was zo'n 25 jaar geleden in Nederland nog een zeldzame verschijning op onze tentoonstellingen. Tegenwoordig treft men hem tijdens de keuring regelmatig aan bij vrijwel alle afdelingen die liefhebbers van deze parkietensoort onder hun leden tellen.*

Vele opeenvolgende generaties werden zij reeds in onze Europese vogelverblijven geboren zodat zij zich volkomen aan ons milieu hebben aangepast en waardoor het behalen van gunstige broedresultaten met deze vogels geen enkele moeilijkheid meer behoeft op te leveren. Zelfs nestjongen, die door hun ouders niet meer of onvoldoende worden gevoerd, kunnen op eenvoudige wijze door de liefhebber

zelf met de hand worden grootgebracht.

Gezien de veelvuldige broedresultaten met deze vogelsoort is het dan ook niet verwonderlijk dat er een aantal kleurmutaties optraden. In de natuur komen deze ook voor doch zij gaan meestal weer verloren. Door het gemis van de natuurlijke schutkleur worden zij eerder een prooi van hun dierlijke vijanden. Ook hun wildkleurige soortgenoten zien in hen vaak „een vreemde eend in de bijt“ en stoten hen dan — in groepsverband optredend — meedogenloos uit.

In onze vogelverblijven kunnen we de kleurmutanten gelukkig vrijwaren voor het gevaar van buitenaf en dus behouden voor onze liefhebberij.

Door het verrichten van proefparingen zullen we achter de wijze van

vererving moeten zien te komen. Hiertoe schakelen we in eerste stantie als partner een wildvormvogel (groen) in, die aan de hoog eisen voldoet wat betreft forme vitaliteit en kleur. Bij voorkeur een „eigen kweek“ exemplaar wa mede reeds gunstige broedresultaten werden bereikt. In het k komt het hierop neer, dat alleen allerbeste wildvormvogels geschikt zijn voor de verdere mutatiekweek. We verlangen immers te ook een fors en goed gezond i geslacht.

Zijn we eenmaal in het bezit van een vermeend goed samengesteld prokoppel dan is het wachten op broedresultaten. Dat een en ander gepaard kan gaan met het opbrengen van een eindeloos schijnend geduld behoeft geen betoog. De e

aal mislukt de kweek omdat de rtrners zich niet tot elkaar aantrokken voelen, de andere maal ydat de eieren onbevrucht zijn of ydat de jongen in het ei afgestorn zijn. Nog vele andere oorzaken n op te sommen, doch ondanks e ontmoedigende belevenissen bben de echte liefhebbers zich et uit het veld laten slaan. Zij elden vol en gunstige broedresul-en bleven niet uit. Ook de wijze n vererving van de kleurmutaties ram hierbij vast te staan en thans nnen wij, huidige liefhebbers, pro-eren van het baanbrekend werk t de oudere generatie op dit ge- ad heeft verricht.

De grootste handicap bij onze Hals-ndparkiet is en blijft evenwel de nstandigheid dat de vermeerde-ig in aantal niet zo snel gaat als vele andere parkietachtigen. Zij oeden in het algemeen slecht éen-aal per jaar, terwijl de jonge gels doorgaans eerst het derde ar na de geboorte volledig uit- groeid en derhalve geslachtsrijp n.

For zover bekend hebben zich bij Halsbandparkiet de volgende surmutaties voorgedaan: „zee-oen; grijs; groenbont; groenpas- l; blauw blauwpastel lutino - en ino”. Aangezien de **LUTINO** en **AUWE** kleurslag bij de liefheb-ers het meest bekend - en moge- k ook het meest in trek is, zullen e de wijze van vererving van elk zonderlijk en in combinatie van ide nader behandelen.

akening houdend met de omstan-ghed dat vele liefhebbers niet of voldoende met de vereringsre-uls op de hoogte zijn, zullen we de tkomsten van de hierna samen te ellen kweekkoppels volledig in rcentages vermelden. Zij kunnen n direct zien uit welke paringen t het meeste profijt kunnen trek- n. Op verzoek van enkele kwe-ers vermelden wij bij de man en e pop van de samen te stellen veekekoppels tevens de in formule rwerkte symbolen, zodat zij de tkomsten zelf kunnen berekenen. e aandacht wordt erop gevestigd at de te stellen uitkomsten zuiver eoretisch zijn. Zij zijn berekend ar een aantal van gemiddeld 100 nge vogels. Dit aantal te behalen il zeker bij de kleurkwekers van Halsbandparkiet voorlopig nog el een lang gekoesterde wens blij- n. De aanschaffingsprijs van eurmutanten blijft niet zonder re-

den nog steeds aan de hoge kant. Na de vermelding van vorenstaande algemene gegevens gaan we nu over tot de behandeling van de onderwerpelijke kleurslagen, waarbij zij opgemerkt dat bij de op te stellen kweekkoppels altijd eerst de man wordt gesteld.

LUTINO

De oorspronkelijke groene kleur van de wildvorm, die gevormd werd door de combinatie blauwstructuur met het geel carotenoïde in de bevedering, is veranderd in geel tengevolge van het door muteren uitvallen van de erfelijke factor die verantwoordelijk is voor het vormen van melanine. We noemen dit een

melaninereductiefactor, die de vorming van de carotenoïde (geel-rood) niet aantast. Het geel in de lichaamsbevedering en het rose-rood in de halsband van de man is dus overgebleven, evenals het rood in de snavel.

Alle vederpartijen die blauw waren worden echter wit, omdat zich daarin geen geel carotenoïde bevond.

De lutinokleurslag (met rode ogen en derhalve niet te verwarren met de gele zwartoog die er ook al schijnt te zijn) vererft geslachtsgebonden. Dit houdt in dat alleen een man split voor „lino” kan zijn en een pop nooit. Met deze omstandigheid moeten we bij de kweek dan ook terdege rekening houden.



1. **LUTINO x GROEN** formule: $\frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Xino}} \times \frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Y}}$

Mannen

50 % groen/ino

Poppen

50 % lutino

Goede paring. U heeft altijd reeds direct een zichtbaar succes omdat alle jonge poppen zeker lutino zijn.

Van de mannen weet u met zekerheid dat ze split voor „ino” zijn.

2. **GROEN x LUTINO** formule: $\frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Xino}} \times \frac{b^+ \text{ Xino}}{b^+ \text{ Y}}$

Mannen

50 % groen/ino

Poppen

50 % groen

Goede paring. Alle mannen zijn zeker split „ino”, de poppen nooit.

3. **GROEN/INO x GROEN** formule: $\frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Xino}} \times \frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Y}}$

Mannen

25 % groen
25 % groen/ino

Poppen

25 % groen
25 % lutino

Minder goede paring. De mannen zijn uiterlijk alle groen en u kunt met geen enkele zekerheid bepalen welke nu wel of niet split voor „ino” is.

De 25 % lutino poppen die u verkregen heeft zijn echter meegenomen en vergoeden dus veel.

4. **GROEN/INO x LUTINO** formule: $\frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Xino}} \times \frac{b^+ \text{ Xino}}{b^+ \text{ Y}}$

Mannen

25 % groen/ino
25 % lutino

Poppen

25 % groen
25 % lutino

De beste paring. Gunstig resultaat, u heeft zowel lutino mannen als poppen. U weet zeker dat alle groene mannen split voor „ino” zijn. Verder is een goede kans aanwezig dat deze

lutino's, zowel de mannen als de poppen de gewenste diep gele kleur zullen bezitten, veroorzaakt door inschakeling van de groene split „ino” vogel.

5. **LUTINO x LUTINO** formule: $\frac{b^+ \text{ Xino}^+}{b^+ \text{ Xino}} \times \frac{b^+ \text{ Xino}}{b^+ \text{ Y}}$

Mannen

50 % lutino

Poppen

50 % lutino

Goede paring. Zonder uitzondering zijn zowel alle mannen als de poppen lutino. Het is echter niet uitgesloten dat de jonge vogels minder diep geel van kleur zullen zijn als de lutino's uit paring 4.

BLAUW

Bij de Lutino hebben we gezien dat

de blauwstructuur door muteren is uitgevallen en dat het geel-rood carotenoïde in de lichaamsbevedering en snavel gehandhaafd blijft. Bij onze „blauwe” is het tegenovergestelde het geval. Bij deze kleurslag is de erfelijke factor die verantwoordelijk is voor het vormen van carotenoïde

uitgevallen. We noemen dit een carotenoïdereductiefactor, die tot gevolg heeft dat alle gele en rode veldpartijen wit worden en de overwegend groene lichaamsbevedering blauw. Te verwachten zou zijn geweest dat het rood carotenoïde in de snavel — zoals o.a. bij de blauw Agapornis p. personata — ook was weggefallen. Dit is echter klaarblijkelijk niet het geval en als oorzaak kan worden vermoed dat de snavelkleur onafhankelijk van de kleur van de lichaamsbevedering vererft.

De blauwe Halsbandparkiet vererft autosomaal recessief en dit houdt dat zowel de man als de pop sp voor blauw kan zijn. We hebben a gesproken dat we voor het berekenen van het uitkomsten van de paringen altijd het eerst de man zouden stellen en daar blijven we or



an ook aan houden. Het maakt in it geval echter niets uit of we eerst e man danwel eerst de pop noeten. De te verwachten uitkomsten lijven gelijk.

„hoewel de autosomaal recessieve rijze van vererving in het algemeen en van de meest simpele en daarbij zvens het snelst tot het gewenste teeds ver in aantal achter bij de blauwe” Halsbandparkieten nog resultaat leidende is, blijven de tino's. Naar de oorzaak kunnen we lleen maar gissen. Komt het omdat ij te weinig levensvatbaarheid be-

De halsbandparkiet met zijn kleurmutanten lutino en blauw

zitten — zowel reeds in het ei als na de geboorte — of tengevolge van een te ver doorgevoerde inteelt waardoor de vruchtbaarheid te wensen over laat? Een zelfde verschijn-

BLAUW x GROEN (ook omgekeerd)

100 % groen/blauw

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \times \frac{b^+}{b^+}$$

Goede paring. Alle jongen zijn zeker split voor blauw, dus zowel de mannen als de poppen.

GROEN/BLAUW x GROEN (ook omgekeerd)

50 % groen
50 % groen/blauw

$$\text{formule: } \frac{b^+}{b} \times \frac{b^+}{b^+}$$

Geen goede paring. Alle jongen zijn uiterlijk groen. Niet is te bepalen welke nu wel of niet split voor blauw is.

GROEN/BLAUW x GROEN/BLAUW

25 % groen
50 % groen/blauw
25 % blauw

$$\text{formule: } \frac{b^+}{b} \times \frac{b^+}{b}$$

Minder goede paring. In totaal dus 75 % uiterlijk groene jongen, waarvan u niet kunt zeggen welke nu wel of niet split voor blauw is. De 25 % blauwe jongen vergoeden echter veel.

GROEN/BLAUW x BLAUW (ook omgekeerd)

50 % groen/blauw
50 % blauw

$$\text{formule: } \frac{b^+}{b} \times \frac{b}{b}$$

Goede paring. Alle jongen zijn zeker split voor blauw. Zeer gunstig resultaat voor wat het aantal blauwen betreft. Verder is een goede kans aanwezig dat zij de gewenste egaal blauwe zullen bezitten, veroorzaakt door inschakeling van een groene split blauwe vogel.

BLAUW x BLAUW

100 % blauw

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \times \frac{b}{b}$$

Goede paring. Zonder uitzondering zijn alle jonge vogels blauw. Het is echter niet uitgesloten dat zij minder egaal blauw van kleur zullen zijn als de jongen uit paring nr 4.

sel doet zich min of meer voor bij de blauwe personata's, deze blinken in vele gevallen nu ook niet bepaald uit in levenskracht. Bloedverversing door tijdige inschakeling van een uiterst vitale wildvormvogel blijft dan ook een niet te verwaarlozen noodzakelijkheid.

ALBINO

Combinatie Lutino-Blauw

Zijn we eenmaal in het gelukkige bezit van de Lutino en Blauwe Halsbandparkiet, dan staat de mogelijkheid open tot het kweken van de Albino.

Een Albino is in feite een dubbel gemuteerde vogel, waarbij zowel de factor tot vorming van carotenoïde als ook die tot vorming van melanine in de bevedering en ook de snavel nagenoeg totaal is weggefallen. De vogel bezit dus uiterlijk geen kleur meer en is wit, echter met rode ogen.

Beide eigenschappen vererven onafhankelijk van elkaar en door paring van de melanine missende vogel (lutino, geslachtsverbondend verervend) aan de carotenoïde missende vogel (blauw, autosomaal recessief verervend) gaan we beide eigenschappen in één vogel samenbrengen. Dit is geen moeilijke aangelegenheid, doch ook hier rijst weer de vraag „Waarom nog steeds als uiterste zeldzaamheid de Albino Halsbandparkiet?” Wat de oorzaak dan ook moge zijn, het ziet er naar uit dat er inmiddels in aantal al meer mensen op de maan zijn geweest dan er — verspreid over de gehele wereld — volwassen Albino Halsbandparkieten in onze voliëres hebben verbleven.

Toch moet het mogelijk zijn door toepassing van onderstaande paringen uiteindelijk Albino's te verkrijgen. Wat dat betreft hebben wij bij andere parkietachtigen met gelijkverervende kleurslagen, o.a. de grasparkiet, al een ruime ervaring opgedaan. Het uitermate belangrijke verschil daarbij is o.i. dat we bij de kleurgrasparkiet in ruime mate kunnen beschikken over onverwante kweekpartners die meerdere malen per jaar een voldoende aantal nakomelingen kunnen voortbrengen. Bij de kleurhalsbandparkiet is dit helaas niet het geval.

Voor het berekenen van de uitkomsten van onderstaande paringen is weer de noodzaak aanwezig dat we eerst de man stellen, omdat er een geslachtsgebonden factor (ino) in het spel is.

1. LUTINO x BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b^+ \quad Xino}{b^+ \quad Xino} \times \frac{b \quad Xino^+}{b \quad Y}$$

Mannen

50 % groen/blauw/ino

Poppen

50 % lutino/blauw

Goede paring. Alle uiterlijk groene mannen zijn zeker van split voor ino -en blauw en dus verder te gebruiken bij de verdere kweek in lutino,

blauw en ook albino. Alle lutino poppen zijn zeker split blauw en evenals de mannen geschikt voor verdere kweek in genoemde richtingen.

2. BLAUW x LUTINO

$$\text{formule: } \frac{b \quad Xino^+}{b \quad Xino^+} \times \frac{b^+ \quad Xino}{b^+ \quad Y}$$

Mannen

50 % groen/blauw/ino

Poppen

50 % groen/blauw

Goede paring. Alle uiterlijk groene mannen zijn zeker split voor blauw en ino -en de groene poppen zeker

split voor blauw. Beide dus te gebruiken voor de verdere kweek in lutino, blauw en albino.

3. GROEN/BLAUW/INO x BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b^+ \quad Xino^+}{b \quad Xino} \times \frac{b \quad Xino^+}{b \quad Y}$$

Mannen

12¹/₂ % groen/blauw
12¹/₂ % groen/blauw/ino
12¹/₂ % blauw
12¹/₂ % blauw/ino

Poppen

12¹/₂ % groen/blauw
12¹/₂ % lutino/blauw
12¹/₂ % blauw
12¹/₂ % albino

Waardevolle paring. De uiterlijk groene mannen en ook de poppen zijn zeker split voor blauw. Een gedeelte daarvan is bij de mannen tevens split ino, dit is echter niet vast te stellen. Gunstige uitslag voor wat betreft het aantal blauwe mannen.

Ook hierbij een gedeelte split ino dat niet vast te stellen is. Bij de poppen is de uitslag nog gunstiger, hierbij de **eerste albino**. De lutino is zeker split voor blauw. De blauwe en albino is zuiver.

4. GROEN/BLAUW/INO x GROEN/BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b^+ \quad Xino^+}{b \quad Xino} \times \frac{b^+ \quad Xino^+}{b \quad Y}$$

Mannen

6¹/₄ % groen
12¹/₂ % groen/blauw
6¹/₄ % groen/ino
12¹/₂ % groen/blauw/ino
6¹/₄ % blauw
6¹/₄ % blauw/ino

Poppen

6¹/₄ % groen
12¹/₂ % groen/blauw
6¹/₄ % lutino
12¹/₂ % lutino/blauw
6¹/₄ % blauw
6¹/₄ % albino

Goede paring. De uiterlijk groene vogels, zowel de mannen als de poppen, niet voor de kweek van blauw of albino inschakelen omdat men niet weet welke split voor blauw

is. Bij de mannen tevens niet of zij al dan niet de inofactor bezitten. Gunstig resultaat bij de mannen v.w.b. blauw en nog beter bij de poppen met lutino, blauw en albino.

5. BLAUW x LUTINO/BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b \quad Xino^+}{b \quad Xino} \times \frac{b^+ \quad Xino}{b \quad Y}$$

Mannen

25 % groen/blauw/ino
25 % blauw/ino

Poppen

25 % groen/blauw
25 % blauw



Goede paring. Men weet zeker de de groene exemplaren, zowel bij d mannen als poppen, split voor blauw zijn. De mannen tevens split ino. Oo weet men zeker dat alle blauw mannen split voor ino zijn, dus bl zonder geschikt voor de albino kweek.

6. BLAUW/INO x LUTINO/BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b \quad Xino^+}{b \quad Xino} \times \frac{b^+ \quad Xino}{b \quad Y}$$

Mannen

12¹/₂ % groen/blauw/ino
12¹/₂ % lutino/blauw
12¹/₂ % blauw/ino
12¹/₂ % albino

Poppen

12¹/₂ % groen/blauw
12¹/₂ % lutino/blauw
12¹/₂ % blauw
12¹/₂ % albino

Waardevolle paring. Van de groen mannen en poppen weet u zeker di ze alle split voor blauw zijn. De mar nen bovendien split voor ino. Oc van de lutino mannen en poppe weet men zeker dat beide split voc blauw zijn. Zeer gunstige mogelijk heid met deze vogels tot het verkri gen van zowel blauwen als albino. Uit deze paring ook een man albino

7. GROEN/BLAUW/INO x LUTINO/BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino^+}{Xino} \times \frac{b^+}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

6 1/4 % lutino
6 1/4 % groen/ino
2 1/2 % groen/blauw/ino
2 1/2 % lutino/blauw
6 1/4 % blauw/ino
6 1/4 % albino

Poppen

6 1/4 % groen
6 1/4 % lutino
12 1/2 % groen/blauw
12 1/2 % lutino/blauw
6 1/4 % blauw
6 1/4 % albino

ioede paring. Hiervan echter niet de iterlijk groene poppen voor de lau en albinokweek inschakelen, mdat niet te zien is welke al dan iet split voor blauw is. Alle andere erkregen kleurslagen van de man-

nen en poppen kunnen voor deze kweek gebruikt worden aangezien zij ofwel de inofactor, danwel de blauwfactor of beide factoren bezit- ten. Ook hierbij weer een mannelijke albino.

8. BLAUW/INO x LUTINO

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino^+}{Xino} \times \frac{b^+}{b^+} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

5 % groen/blauw/ino
5 % lutino/blauw

Poppen

25 % groen/blauw
25 % lutino/blauw

ioede paring. Zowel van de mannen ls de poppen weet u met zekerheid oor welke factor zij split zijn. Alle

geschikt voor de blauw en albino- kweek.

9. LUTINO/BLAUW x LUTINO/BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b^+}{b} \frac{Xino}{Xino} \times \frac{b^+}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

2 1/2 % lutino
5 % lutino/blauw
2 1/2 % albino

Poppen

12 1/2 % lutino
25 % lutino/blauw
12 1/2 % albino

ieer goede paring. U verkrijgt hier- it geen groene wildkleurige vogels eer, doch waardevolle kleurslagen,

te gebruiken voor de albinokweek. Bovendien nu al een aardig per- centage albino's.

10. LUTINO x ALBINO

$$\text{formule: } \frac{b^+}{b^+} \frac{Xino}{Xino} \times \frac{b}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

0 % lutino/blauw

Poppen

50 % lutino/blauw

ioede paring. U weet zeker dat zo- vel alle lutino mannen als de lutino oppen split voor blauw zijn. Bijzon- der geschikt voor de albinokweek

(zie paring nr 9). In dit geval had- den we ook een Albino man x Lutino pop kunnen stellen, de uitkomsten waren dan gelijk gebleven.

11. LUTINO/INO x ALBINO

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino^+}{Xino} \times \frac{b}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

5 % blauw/ino
5 % albino

Poppen

25 % blauw
25 % albino

Zeer goede paring. Zeer gunstig re- sultaat voor wat betreft het aantal albino mannen en poppen. Alle blau- we mannen zijn zeker split voor ino, en zeer geschikt voor de verdere blauw en albinokweek.

12. ALBINO x BLAUW

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino}{Xino} \times \frac{b}{b} \frac{Xino^+}{Y}$$

Mannen

50 % blauw/ino

Poppen

50 % albino

Zeer goede paring. Alle mannen zijn blauw en zeker split ino, terwijl de poppen alle albino zijn. Prima kweekmateriaal voor blauw en albi- no.



13. BLAUW x ALBINO

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino^+}{Xino^+} \times \frac{b}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

50 % blauw/ino

Poppen

50 % blauw

Goede paring. Hieruit geen enkele albino pop. Alle blauwe mannen zijn

zeker split voor ino. Goed materiaal voor de blauw en albinokweek.

14. ALBINO x ALBINO

$$\text{formule: } \frac{b}{b} \frac{Xino}{Xino} \times \frac{b}{b} \frac{Xino}{Y}$$

Mannen

50 % albino

Poppen

50 % albino

Goede paring voor wat betreft het aantal te behalen albino's. Het ligt voor de hand dat deze paring graag wordt toegepast, doch we mogen

niet uit het oog verliezen dat de mooiste van kleur zijnde jongen meestal geboren worden uit de combinatie blauw split ino x albino. De-

ze jongen bezitten in het algemeen ook een grotere vitaliteit.

Tot zover de kweekmogelijkheden van en met de lutino, blauwe en albino Halsbandparkiet. Het is de zaak dat nauwgezet een kweekregister bijgehouden wordt, zodat men zeker weet dat de te gebruiken vogel al dan niet split zijn voor de gewenste factor. Doet men dit niet en men gaan gokken, dan leidt dit onverhoopt tot teleurstellingen en dat is een te kostbare aangelegenheid met deze in het algemeen toch al zo weinig productieve kleurmutanten.

D. A. Duivi

UW VRAAG | ONS ANTWOORD

Vraag

In artikelen over Kleurkanaries, wordt vaak het begrip „klassieke kleuren” gebruikt.

Welke kleuren worden hiertoe nu eigenlijk gerekend?

R.Z. te W

Antwoord

Het begrip „klassiek” komen we op velerlei gebieden tegen. Het meest bekend is wel de z.g. „klassieke muziek”.

Maar als we dit begrip nader gaan ontleden, zien we dat onder het woord klassiek moet worden verstaan „uit vroeger tijden stammend en toch niet verouderd”.

Door nu deze verklaring te herleiden tot de historische ontwikkeling van de Kleurkanarie, zien we dat het nog lang niet zo eenvoudig is om dan

aan te geven welke kleuren hiertoe moeten worden gerekend. Immers, de ontwikkeling staat niet stil; steeds weer opnieuw worden we gekonfronteerd met nieuwe kleurslagen.

Als meest recente kleurslagen kunnen we evenwel die kleuren beschouwen die thuis horen in de ino- en satinet groep en in de roodogen groep. Door een scheidingslijn in de historie van de kleurkanarie ontwikkeling te trekken bij de periode waarin deze laatst genoemde kleuren zijn ontstaan, kunnen alle eerder gefokte kleuren gerekend worden tot de klassieke kleuren. Globaal aangeduid dus alle vogels uit de groen-bruin-agaat en isabelserie, in combinatie met eventueel or. rood, wit ivoor, pastel, opaal alle mozaïe-

ken en vetstofvogels zonder rood oogjes.

Bovenstaande is evenwel geen bindend iets. Er zijn veel kanariëhebbers die de tijd op een ander moment stil zetten en pastel, opaal en ivoor ook nog steeds rekene tot „nieuwe” kleuren.

Maar de tijd staat niet stil, wij worden ouder maar ook de „nieuwe” kleuren worden ouder en vervallen dan tot „klassieke” kleuren.

Doordat het begrip „uit vroeger tijden stammend” door de thans aanwezige generaties kanariefokker verschillend wordt uitgelegd, blijft het moeilijk een waterdichte oplossing voor de gestelde vraag te geven. Door de COM worden alle vogels met rode ogen beschouwd tot de groep *niet klassieken*.

NOTEER NU IN UW AGENDA :

26 januari t/m 4 februari 1979
27e C.O.M.-WERELDTENTOONSTELLING
IN HET TURFSCHIP TE BREDA.

DUIZENDEN VOGELS IN HONDERDEN SOORTEN.
EEN UNIEK EVENEMENT DAT U NIET MAG MISSEN.

Dagelijks geopend van 10.00 tot 22.00 uur,
m.u.v. 27 januari en 4 februari
wanneer wij sluiten om resp. 18.00 en 17.00 uur.

TOEGANGSPRIJZEN: Volwassenen f. 5,00,
Kinderen tot 12 jaar en bejaarden f. 2,50.
Passe partout f. 20,00.

praktische wenken (3)

Ing. J. P. Holsheimer

21 juni is de langste dag. De **daglengte** (totale hoeveelheid licht per etmaal) is dan ongeveer 17 uur. Na 21 juni gaan de dagen korten. Dit betekent dat de voortplantingsorganen van vele vogelsoorten in **regressie** gaan, d.w.z. ze nemen in omvang af.

Wanneer de dagen lengen komen de voortplantingsorganen van vele vogelsoorten in de **acceleratie** fase, d.w.z. ze nemen in omvang toe.

Vanaf **23 december** wordt de daglengte langer; de 1ste week in januari 10 min., de 2de week 14 min. en vanaf de 8ste week ongeveer een half uur per week.

Wanneer we met b.v. binnenshuis gehuisveste kanaries in het vroege voorjaar willen **kweken** moeten we zorgen dat de vogels tijdig broedrijp zijn.

De **korte dagperiode** (minimum 10 uur) moet overgaan in de lange dagperiode. Het verschil moet minimaal 3 uur zijn.

Bij **natuurlijke** dag verlenging zou deze 3 uur meer licht afhankelijk van de begindatum 6-9 weken in beslag nemen.

Bij **kunsmatige** verlenging van de dag kunnen we de 3 uur extra licht 's morgens, 's avonds én 's avonds geven.

Voorkeur wordt gegeven aan het **bijverlichten** in de ochtenduren, zodat de vogels met het vallen van de natuurlijke duisternis hun slaapplaatsen kunnen opzoeken.

Na bestudering van de literatuur blijkt dat de **kleur van het licht** geen aantoonbare invloed heeft op de groei van de voortplantingsorganen bij vogels. Het maakt dus niets uit of men als verlichting gloeilampen of één van de kleurtypen TL buizen gebruikt.

De reclame van de **True Lite** buis is dat zij een **gunstige** invloed op de gezondheid en vitaliteit van vogels heeft. Het is echter niet bekend of het gebruik van True Lite een

gunstiger invloed op de gezondheid en vitaliteit van vogels heeft dan andere verlichtingsbronnen. Enkele opmerkingen bij een abnormaal **veerverlies** bij vogels.

Kale vogels krijgen eerder blauwe plekken en huidbeschadigingen. De beschadigde huid kan makkelijk infecteren.

Kale vogels verliezen meer **lichaamswarmte** omdat de isolerende veerlaag niet aanwezig is. Het verlies aan lichaamswarmte doet de behoefte aan vetten en koolhydraten (energie leverende voedingsstoffen) toenemen.

Voor de verbetering van deze extra hoeveelheid vetten en koolhydraten zijn ook weer meer **verteringssappen** (enzymen) nodig. Hierdoor wordt de behoefte aan bepaalde vitamines, mineralen en sporenelementen groter. Bij gebrek aan deze voedingsstoffen kan de vogel of een gebreksziekte krijgen of door onderkoeling sterven.

NvV Boekenservice

ABC voor de vogelliefhebber, Th. Vriens	/ 49,50
Agapornissen en andere dwergpapegaaien, Th. Vriens	/ 24,50
Australische papegaaien en parkieten, A. Rutgers	/ 52,50
Australische prachtvinken, C. A. F. Enehjelm	/ 9,95
Australische platstaartparkieten, Dr. K. J. Immelmann	/ 21,—
Bastaardvinken, K. Speicher	/ 8,10
Bomen en struiken	/ 8,90
De voliëre, C. E. van Berkel	/ 20,75
Encyclopedie voor de vogelliefhebber, 4-delig	/ 390,—
Elseviers duivengids	/ 24,50
Exotische vogels in kleur, Chr. Walraven	/ 16,—
Geneeskrachtige en giftige planten	/ 8,90
Gids voor de vogels van Europa, A. Singer/B. Bruun	/ 20,75
Grammofonplaatjes 33 toeren/17 cm.	
Lied van de Harzer	/ 9,50
Lied van de waterslager	/ 9,50
Grasparkieten mijn hobby, G. A. Radtke	/ 8,90
Grote parkietenatlas	/ 25,—
Handleiding zebravinkweker, W. Beckmann	/ 24,50
Handboek voor de grasparkietliefhebber, G. A. Radtke	/ 27,50
Het grote tuinboek, F. Böhmig	/ 42,50
Hebt u ook al een papegaai, R. R. P. v. d. Mark	/ 12,75
Het vogelboek	/ 47,50
In de bossen	/ 8,90
Insecten- en vruchtenetende tropische vogels, Th. Vriens	/ 20,—
Kanariërassen, K. Speicher	/ 7,50
Kanaries, K. Speicher	/ 8,40
Kanaries houden als liefhebberij, R. R. P. v. d. Mark	/ 16,25
Kleurkanaries kweken kunt u ook, H. J. Veerkamp	/ 18,75
Kwartels en Fazanten, A. Rutgers	/ 57,50
Kwartels en patrijzen, R. R. P. v. d. Mark	/ 14,50
Kweken met vogels, C. E. van Berkel	/ 42,—

Kweken met grasparkieten, W. Beckmann	/ 7,—
Onze papegaai, Chr. Walraven	/ 13,50
Papegaaien, C. A. F. Enehjelm	/ 6,10
Papegaaien en parkieten als liefhebberij, v. d. Mark	/ 13,75
Parkieten uit Australië, R. R. P. v. d. Mark	/ 16,25
Parrots of the world, J. M. Forshaw	/ 110,—
Pietpraat over kleurkanaries, J. Kuiper	/ 24,50
Plantengids voor Europa, Oleg Polunin	/ 30,90
Siervogels houden kunt u ook, R. R. P. v. d. Mark	/ 39,50
Tropische vogels, H. Bechtel	/ 9,30
Tropische vogels houden kunt u ook, v. d. Mark	/ 11,—
Tropische voliërevogels in kleur 1, A. Rutgers	/ 37,50
Tropische voliërevogels in kleur 2, A. Rutgers	/ 37,50
Vogelkinderen en hun ouders, S. Hoehner	/ 10,25
Vogelpracht in natuur en voliëre, F. Robiller	/ 37,50
Vogels die vragen worden overgeslagen, J. v. Himbergen	/ 19,50
Vogelwereld van Europa in kleur, Avon/Tilford	/ 19,90
Voliërevogels in kleur, Avon/Tilford	/ 19,90
Vogels zien en leren kennen, Dr. W. Tiede	/ 14,50
Vogelziekten, H. S. Raethel	/ 8,90
Wat is dat voor een dier, Dr. IJsseling/Dr. Scheyground	/ 39,50
Waterslagers en harzers, M. van Woelik	/ 11,50
Wat bloeit langs onze wegen	/ 8,10
West-Europa's mooiste planten	/ 8,90
Weiden en akkers	/ 8,90
Wilde planten zien en leren kennen, Dr. D. Seidel	/ 14,50
Wildzangvogels, het houden van, A. Rutgers	/ 15,25
Zaadetende tropische vogels, R. R. P. v. d. Mark	/ 17,90
Zien is kennen, N. Binsbergen	/ 19,90
Zakflora voor bos en heide, G. Hüsteppe	/ 24,50
Zakflora Weg en wet, G. Hüsteppe	/ 27,50
Zebravinken, Stock/P. Koof	/ 20,75
1000 vogels in kleur, B. Campbell	/ 79,50

RAADPLEEG VOOR UITVOERIGER BESCHRIJVING DE PAGINA'S 278 EN 279 VAN DE JAARGANG 1978. Ook andere niet genoemde boeken zijn door ons te leveren.

U KUNT BESTELLEN DOOR OVERMAKING VAN HET VERSCHULDIGDE BEDRAG EN DUIDELIJKE VERMELDING VAN DE TITEL(S), UW NAAM EN ADRES, OP GIRO 1148324 L.n.v. NVV BOEKENSERVICE TE BERGEN OP ZOOM. Per omgaande ontvangt u uw bestelling FRANCO thuis.

exotische vogels als huisdieren, ja of nee?

VIII. Natuurbehoud

1. Algemeen

Tot nu toe zijn aan de orde geweest de omvang van de Nederlandse vogelhouderij (hoofdstuk II), de Nederlandse en de Internationale vogelhandel (hoofdstukken V, VI en VII) en de daarmee vaak parallel lopende belangen van de vogelhouders (hoofdstuk III) en de economie (hoofdstuk IV).

In dit hoofdstuk — dat vele onderhoofdstukken zal gaan tellen — staan de belangen van de Natuur centraal of liever gezegd het behoud van een Natuurlijk Evenwicht op deze kleine aardbol. Heel vaak zullen hierbij de woorden „Bedreigd” en „Zeldzaam” vallen en juist over het gebruik van deze termen moet mij direct wat van het hart.

In discussies over de invloed van de dierenhandel op natuurbehoud valt namelijk op dat vaak alleen maar gesproken wordt over bedreigde en zeldzame soorten; hierdoor zou ten onrechte de indruk kunnen worden gewekt alsof het zeldzaam of bedreigd zijn van een soort het enige criterium was bij het streven van natuurbehoud (1). Zelfs in nationale en internationale wetgeving neemt men het zeldzaam of bedreigd zijn van een soort vaak als uitgangspunt (hierover later meer).

Een goed functionerend Natuurlijk Evenwicht is uiteraard gebaat bij het behoud van de soort, maar andersom gaat dit niet op: behoud van een soort garandeert nog niet het behoud van een Natuurlijk evenwicht!!! Door uit te gaan van het criterium „het al dan niet bedreigd zijn van een soort” dreigt men voorbij te gaan aan het belang van de populatie*) binnen een in evenwicht zijnd ecosysteem**). Het zeldzaam of bedreigd zijn van een soort is namelijk slechts een tussenfase in het uitstervingsproces; al voor dat een soort zeldzaam of bedreigd is, is

het aantal individuen binnen die populatie sterk afgenomen. Met andere woorden: het niét of nóg niet bedreigd of zeldzaam zijn van een soort betekent nog niet dat dat Natuurlijk Evenwicht geen gevaar loopt en het is dan ook **nonsens** om te beweren dat het onttrekken van individuen aan een populatie (bijvoorbeeld voor de vogelhouderij) **verantwoord** is **omdat** die individuen tot een soort behoren die niét of nóg niet bedreigd of zeldzaam is; het zou best kunnen zijn dat juist door bijvoorbeeld de vangst ten behoeve van de vogelhouderij die soort wel zeldzaam of bedreigd wordt, het zou de bekende laatste druppel kunnen zijn die de al even bekende emmer doet overlopen... Als u bij het lezen van de volgende hoofdstukken iedere keer de woorden „zeldzaam” en „bedreigd” ziet staan, hoop ik dat u daarbij iedere keer bij uzelf erbij denkt: „Ja maar... wat voor schade zou de handel in niet-zeldzame of -bedreigde soorten aanrichten, want dat kan toch ook??” Als u dat doet dan hebt u de essentie van dit verhaaltje begrepen; moge het u helpen bij een verantwoord aankoopbeleid van uw vogels!

2. Oorzaken van uitsterven

Het wetenschappelijke orgaan van het Wereld-Natuur-Fonds, de IUCN (International Union for Conservation of Natural Resources) heeft een lijst aangelegd van diersoorten die zeldzaam zijn of met uitsterven worden bedreigd; deze lijsten worden iedere keer bijgewerkt en zijn opgenomen in de zogenaamde „Red Data Books” (2). Dat het uitsterven van een soort een proces is blijkt duidelijk uit de verschillende categorieën waarin de IUCN de dieren die in deze Red Data Books zijn opgenomen heeft ingedeeld:

Tekst: Rob Stolk.

„depleted”:

hoewel soorten die tot deze categorie behoren nog steeds voorkomen in aantallen die voldoende zijn voor overleving van de soort, zijn deze soorten sterk afgenomen („depleted”) en blijven zij in aantal afnemen met een snelheid die redenen tot ernstige bezorgdheid geven. *) Populatie: een groep individuen van een bepaalde soort in een bepaalde streek. Bijvoorbeeld: de populatie Geelvoorhoofdamazonepapegaaien in Zuid Amerika, of: de populatie huismussen in Amsterdam.

**) Ecosysteem: dit is het geheel van de elementen die samen een bepaalde omgeving vormen, een omgeving waarin elk van de elementen (dieren, planten, water, aarde, en atmosfeer) in een bepaalde afhankelijke relatie staat met elk ander element. De wetenschap die deze Ecosystemen bestudeert heet Ecologie.

Zeldzaam:

zeldzaam is een soort wanneer het niet in onmiddellijk gevaar van uitsterven verkeert, maar toch in zulke kleine aantallen voorkomt en/of in een zo gespecialiseerde omgeving leeft, dat de soort snel kan verdwijnen.

Bedreigd:

een bedreigde soort verkeert in onmiddellijk gevaar van uitsterven; overleving van een bedreigde soort is onwaarschijnlijk zonder beschermende maatregelen.

Verder kent het IUCN nog een vierde categorie: dit betreft soorten die waarschijnlijk gevaar lopen, maar waarvan nog onvoldoende gegevens bekend zijn om het natuurlijke bestand te kunnen schatten. De tendens is duidelijk: het aantal individuen van de populatie neemt af totdat de soort uiteindelijk uitsterft. Uit de definitie van „bedreigd” blijkt

dat soorten die tot deze categorie behoren kennelijk niet meer in staat zijn om op eigen kracht te overleven; hiervoor zijn zij aangewezen op beschermende maatregelen van de mens. Blijkbaar heeft het aantal individuen van deze populatie een bepaalde ondergrens overschreden. In de Ecologie wordt deze ondergrens de „Critical Level“ of de „Kritische Grens“ genoemd (3) + (4): als het aantal individuen van een populatie tot onder deze Kritische Grens is gedaald, dan is deze daling onomkeerbaar geworden en de populatie sterft dan uit. Verschillende factoren dragen daartoe bij:

- de nog overgebleven individuen ondervinden een grotere „stress“; de populatie (voorzover hij nog aanwezig is) verkeert in een disbalans en de nadelige gevolgen daarvan manifesteren zich bij de betreffende individuen als een stress-situatie.
- omdat het aantal individuen van de populaties steeds kleiner wordt, wordt het aantal roofdieren dat deze soort als prooi zoekt in verhouding steeds groter.
- doordat het aantal individuen van de betreffende soort steeds kleiner wordt, wordt het voor de verschillende sexen steeds moeilijker om elkaar te vinden om tot voortplanting te kunnen komen.
- de rol van het toeval wordt steeds groter. Een grote orkaan of een overstroming zal bijvoorbeeld het voortbestaan van de soort niet kunnen bedreigen wanneer het aantal individuen groot genoeg is: er zullen altijd genoeg individuen overblijven om de verloren gegane nesten het volgende broedseizoen te compenseren. Wanneer er echter maar weinig individuen zijn, dan is dit niet altijd mogelijk.

— omdat er steeds minder individuen overblijven, neemt de in-teelt — en daarmee de verzwakking van de soort — toe.

Deze Kritische Grens blijkt dus enorm belangrijk te zijn in de Ecologie; zij bepaalt of een soort tot uitsterven gedoemd is, of dat de soort zich nog op eigen kracht — dat wil zeggen zonder tussenkomst van de mens — kan herstellen. U zult stellig zeggen: kunnen we dan niet aan de hand van deze Kritische Grens ons aankoopbeleid van vogels gaan richten, of de vogelhandel daaraan aanpassen? Jammer genoeg moet het antwoord daarop zijn: NEE!! Want deze Kritische Grens is namelijk niet te berekenen, niet in cijfers uit te drukken; hooguit kunnen we spreken in termen van waarschijnlijkheden. U kunt zich dat wel voorstellen, want hoe kunnen we de stress die een individu ondervindt meten?; hoe kunnen we de rol van het toeval in cijfers uitdrukken? Bovendien verschilt deze Kritische Grens per soort, omdat voortplantingssnelheid, aanpassingsvermogen en andere eigenschappen die specifiek voor een bepaalde soort gelden, daarop van invloed zijn. Ook zal de snelheid waarmee deze Kritische Grens wordt bereikt verschillen per soort, maar ook naargelang de aard en de intensiteit van de oorzaken die een soort in aantal doen afnemen; de snelheid is belangrijk omdat afhankelijk van deze snelheid de mens over meer of minder tijd en mogelijkheden kan beschikken om nog tijdig maatregelen te treffen om uitsterven van de soort te voorkomen.

Het bovenstaande heeft hopelijk duidelijk gemaakt dat de soms gehoorde uitspraak, dat „een soort geen gevaar zou lopen om uit te sterven omdat daarvan nog duizenden exemplaren in de natuur voor-

komen“ totaal geen hout snijdt als deze uitspraak op zichzelf staat. Het helaas niet meer levende voorbeeld van de Amerikaanse Trekduif (*Ectopistes migratorius*) laat doorover geen twijfel bestaan (3, 5). In de tweede helft van de 19e eeuw kwamen van deze duivesoort nog zwermen voor, die vele miljoenen tot zelfs enkele miljarden exemplaren telden; in 1866 werd bijvoorbeeld een zwerm waargenomen van 300 mijl lang en 1 mijl breed, die 24 uur lang de zon verduisterd heeft. In een recordtijd van slechts 40 jaar (!!) is deze soort totaal uitgeroeid als gevolg van de massale jacht die er erop werd gemaakt, alleen maar omdat deze duif beschouwd werd als een delicatessen. Het hoogtepunt van deze jacht schijnt in 1878 te zijn geweest: in Petoskey (Michigan) werd in enkele weken tijd minstens 300 ton (300.000 kilo!!) aan deze vogels afgeslacht. In 1907 was de natuurlijke populatie geheel uitgestorven en in 1914 stierf het laatste exemplaar in een dierentuin; de jacht werd echter al in 1895 gestaakt, maar het was reeds te laat: de Amerikaanse trekduif was al letterlijk én figuurlijk over zijn „Kritische Grens heengeschoten...“

Wat zijn nu de directe oorzaken van het uitsterven van een soort? Tabel 8 en 9 laten ons daarover iets zien.

Het blijkt dat de jacht een van de belangrijkste niet-natuurlijke oorzaken is van het uitsterven van soorten. Jammer genoeg wordt niet duidelijk welk aandeel de jacht ten behoeve van de vogel- en dierenhandel daarbij een rol speelt.

3. De rol van de vogelhandel op natuurbehoud

Het totale aantal vogels dat ten behoeve van de vogelhandel aan de natuur wordt onttrokken loopt zoals

exotische vogels als huisdieren, ja of nee?

Tabel 8:

Oorzaken van het uitsterven van vogels en zoogdieren, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal uitgestorven vogel- en zoogdiersoorten (6).

Oorzaken	Zoogdier- soorten	Vogel- soorten
a. Natuurlijke oorzaken	25 %	24 %
b. Oorzaken, veroorzaakt door de mens	75 %	76 %
— Jacht	33 %	42 %
— ingevoerde dierlijke vijanden	17 %	15 %
— andere ingevoerde omstandigheden	6 %	4 %
— verstoring leefmilieu	19 %	15 %

Tabel 9:

Oorzaken van huidige zeldzaamheid van zoogdieren en vogels, uitgedrukt in percentages van het totaal aantal zeldzame zoogdier- en vogelsoorten. (4).

Oorzaken	Zoogdier- soorten	Vogel- soorten
a. Natuurlijke oorzaken	14 %	32 %
b. Oorzaken, veroorzaakt door de mens	86 %	68 %
— jacht	43 %	24 %
— ingevoerde dierlijke vijanden	8 %	11 %
— andere ingevoerde omstandigheden	6 %	3 %
— verstoring leefmilieu	39 %	30 %

we gezien hebben in hoofdstuk VII in de vele miljoenen. Naargelang de grootte van de populatie en de intensiteit van de vogelhandel, zou jeze handel ertoe bij kunnen dragen dat een populatie uitsterft doordat individuen aan de populatie worden onttrokken.

Van verschillende soorten worden bovendien hoofdzakelijk jonge exemplaren gevangen (geoogst) die nog op het nest door de ouders verzorgd worden, zoals papegaaiensoorten, kakatoes, lori's maina's, beo's: als dit jaarlijks op grote schaal gebeurt wordt daardoor niet alleen een groot aantal op direkte wijze aan de natuur onttrokken, maar bovendien zal de gemiddelde leeftijd van de overblijvende exemplaren steeds hoger worden als het verlies aan jonge nestvogels door de populatie niet voldoende wordt gecompens-

seerd: dit kan uiteindelijk een sterfte-overschot tot gevolg hebben en tenslotte het uitsterven van de soort. Verder vormt de vogelvangst natuurlijk ook een verstoring van het leefmilieu.

Er zijn vogelsoorten (bijvoorbeeld vele parkietsoorten) die nooit meer tot broeden overgaan als hun nest eenmaal is vernield bij het oogsten van de jonge vogels; vele parkietensoorten zijn namelijk aangewezen op natuurlijke broedplaatsen zoals boomholten; wanneer deze vernield worden bij het „oogsten“ broeden de ouders nooit meer in dezelfde broedgelegenheid en in sommige streken (Australië!) zijn natuurlijke broedgelegenheden zoals boomholtes niet voor het oprapen!

De vogelhouderij zou in principe ook een positieve rol kunnen spelen bij het streven een soort voor uit-

sterven te behoeden: als een soort in gevangenschap in redelijke aantallen gekweekt kan worden zou men een kunstmatig reservoir kunnen vormen, van waaruit men weer exemplaren in de natuur zou kunnen uitzetten indien daartoe aanleiding bestaat. Door vogelhouders wordt dit nogal eens als argument gebruikt ter verdediging van hun hobby. In hoeverre de kweekresultaten van in gevangenschap gehouden soorten inderdaad deze bijdrage leveren, zal in een volgende aflevering ter sprake komen.

In de volgende afleveringen zullen we nader ingaan op de in Nederland verhandelde zeldzame en bedreigde soorten. Ter vergelijking zullen daarbij gegevens worden verstrekt omtrent de Engelse handel in zeldzame en bedreigde soorten.

Literatuur

- 1) Berkel, C. E. van. *Komt voor meerdere facetten van onze hobby het licht op rood te staan?, wildzang tropische vogels, bedreigde diersoorten, bedreigde liefhebberij? Onze Vogels*, 33, 292-294, 1972.
- 2) Vincent, J. *Red Data Book. Vol. 2. Aves Norges, Switzerland 1966.*
- 3) Turk, A., J. Turk, J. T. Wittes, R. E. Wittes. *Environmental science Philadelphia, enz.: N.B. Saunders company USA, 1974.*
- 4) Ziswiler, V. *Bedreigde wereld; biologie van het voortbestaan en uitsterven van dieren. Baarn: Het wereldvenster, 1968.*
- 5) Burton, M. *De wonderen van het dierenrijk Amsterdam, enz.: Elsevier 1965. 7 dln. dl. 1.*
- 6) Fisher, J., N. Simon, J. Vincent and correspondent members of the Survival Service Commission of the IUCN *Red Data Book; wildlife in danger. London: Collins, 1969.*



operatieve mogelijkheden bij vogels

G. Th. F. Kaal, dierenarts, Amersfoort

Deel 2 Het Operatief verwijderen van tumoren en cysten

Gezwellvormingen kunnen bij alle soorten vogels voorkomen en in allerlei vormen. Kronberger schrijft in zijn boek „Krankheiten der Vögel“ dat grasparkieten erg gevoelig zijn voor tumorvorming. Van alle secties die hij verricht heeft bleek 4,5% gestorven te zijn aan een of andere vorm van tumoreuze ontaarding. Van alle grasparkietten en papegaaien die ik in de vogelklinik krijg aangeboden zijn er verschillende die behaft zijn met een of andere tumorvorming papegaaien en parkieten worden erg veel als solitaire „pet-bird“ gehouden en kunnen door hun geïsoleerde en stressarme omgeving een respectabele leeftijd bereiken. Het is dan ook wel begrijpelijk dat we aandoening meer bij bovengenoemde vogels kunnen waarnemen.

Tumoren kunnen zowel in de inwendige organen zitten als in de huid en in andere zichtbare plaatsen. Inwendige tumoren kunnen zich in de verschillende organen localiseren zoals in de lever, nieren of de gonaden*).

Inwendige tumoren zijn vaak goed te palperen*). Voor behandeling komen ze bijna nooit in aanmerking, omdat ze niet alleen inoperabel*) zijn maar ook omdat de ingreep zo groot is dat de vogel aan een shock succumbeert*). Soms kan een goedaardige tumor aan de eierstok operatief wel verwijderd worden.

De uitwendige en uitwendig zichtbare tumoren kunnen over het algemeen onder algemene narcose geëxtirpeerd*) worden.

De prognose hangt af van de grootte van de tumor, de vorm, de plaats en het al of niet kwaadaardig karakter.

De veren worden ter plaatse verwijderd, de huid wordt goed gereinigd en gedesinfecteerd en het gezwel wordt zo ruim mogelijk omsneden en zo veel mogelijk stomp verwijderd. Om de eventuele hinderlijke bloedingen te voorkomen en te kunnen stelpen gebruikt men een thermocauter*).

Zeer veel voorkomend zijn de goedaardige tumoren van het vetweefsel, de z.g. lipomen. Ze kunnen over het algemeen, wanneer de vogel er hinder van zou ondervinden, vrij gemakkelijk verwijderd worden.

Voorbeeld van een goedaardig gezwel is een tumor op de kop van een schamalijsster. (In dit geval een fibroom = goedaardig bindweefselgezwel). Door de groei van de tumor kan er wat jeuk en irritatie ontstaan de vogel kan er last van ondervinden waardoor er veeruitval en beschadiging het gevolg zijn.

Dia 5 dezelfde schamalijsster na de operatie.

Andere tumoren zijn de z.g. gemengde gezwellen, die zonder dat ze snel voortwoekeren in andere organen toch wel erg groot kunnen worden, zo groot dat de vogel er hinder van kan ondervinden.

Dia 6. Blauwvoorhoofd amazone papegaai met een keeltumor. Het dier vertoonde zeer duidelijk ademhalingsmoeilijkheden en dit was zelfs op een afstand te horen, de tumor drukte nl. op de luchtpijp.

Dia 7. Dezelfde vogel na de operatie.

Weer andere zijn de z.g. kwaadaardige tumoren (sarcomen en carcinomen). Deze groeien snel en alle kanten uit. Ze groeien ook vaak in verschillende organen. In de mees-

te gevallen kunnen we er weinig aan doen.

Dia 8. Lutino grasparkiet met een kwaadaardige tumor van de dijspieren (sarcoom).

Dia 9. Soms kan de tumor zo sne groeien dat het centrale gedeelte van het gezwel niet meer van bloec kan worden voorzien en daardoor afsterft (centrale necrose). Ook in de onmiddellijke omgeving ontwikkelt zich weer een nieuw gezwel. Het totale gewicht van dit gezwel was meer dan één/derde van het totale gewicht van de parkiet.

Tumorvorming van de stuitklier wordt bij vogels ook regelmatig gezien. Het betreft hier meestal de z.g. adenomen (= goedaardige klierweefsel tumor). Deze gezwellen zijn operatief te verwijderen maar men moet zeer attent zijn op de bijzonder nare bloedingen die hierbij kunnen optreden.

Cysten, gevuld met vocht of talg of restanten van vederstructuren zijn goedaardig maar soms erg hinderlijk. Door de voortdurende jeukprikkel kunnen ze vaak doorbreken naar buiten, wat erg hinderlijk kan zijn voor de vogel. De cysten kunnen operatief gemakkelijk verwijderd worden zonder enige risico.

Dia 10. Grasparkiet met een cyste in de halsstreek.

* Noot redactie!

Gonaden = Geslachtsklieren
Palperen = met de handen betaster
Inoperabel = niet te opereren
Succumbeert = bezwijkt
Geëxtirpeerd = door een chirurgische bewerking wegnemen
Thermocauter = Instrument om weefseldelen uit of door te branden.

copy



Vogel

onze zangkanaries

Zo de kweek is weer achter de rug, en de jonge mannen beginnen al te studeren. Je luistert met spanning of je al wat waterwerk hoort, maar daar is het nog wat te vroeg voor. We schrijven begin september en de vogels zijn pas ingeënt. Toch ben je ieder jaar weer benieuwd of je het wel goed gedaan hebt. Je vraagt je zelf af heb ik wel de juiste man bij de juiste pop gezet, en was die paring halfbroer maal halfzus wel verantwoord. Zo te zien zijn er mooie gezonde vogels uitgekomen, dus dat zat goed en als nu ook de zang nog meevalt, want dáárom was het toch begonnen, zijn we helemaal tevreden.

Ja wij zangkwekers hebben het wat dat betreft maar moeilijk.

Een kleur of postuurkweker kan zien welke man het beste bij een bepaalde pop past, maar bij ons blijft het dikwijls maar een gok want je kunt nu eenmaal niet in de vogel kijken wat voor strottenhoofd dat bepaalde popje heeft. Natuurlijk kunnen we er wel wat aandoen, en daar wil ik wel wat over zeggen. Ik keurde jaren achterelkaar bij dezelfde vereniging en ieder jaar was het voor mij weer een verrassing. Het ene jaar waren ze mooi, maar het jaar daarop was het weer brandhout en dat valt op. Totdat je er met die kwekers over gaat praten en dan blijkt dat als dat jaar pietje kampioen is geworden, ze gauw allemaal bij „Piet“ een man gingen halen, want hij had ze toch maar goed. Het jaar daarop die man van Piet op zoveel mogelijk poppen van hun zelf.

De jongen die er uit kwamen waren praktisch allen onder de verwachting, want al had Piet nou nog zulke goede vogels de kans dat ze bij je eigen poppen passen is gering. Nee, dat was het ook niet en maar gauw die jongen opgeruimd.

Wordt dit jaar Jan kampioen dan maar weer gauw dáár een man gehaald en het begint weer van voren af aan. U begrijpt wel dit is niet de weg, maar hoe dan wel? Nu als ze nu de jongen van die goeie man van Piet aangehouden zouden hebben en ze zoeken daar de beste uit, bijvoorbeeld de meest op de vader gelijkende jongeman niet alleen wat zang maar ook wat postuur betreft.

Het jaar daarop die goeie man van Piet op z'n dochters dus de zusters van die jonge man die we uitgezocht hadden.

De jonge man paren we terug aan de moeder en eventuele zusters van z'n moeder. Waarschijnlijk zijn de jongen uit deze paringen al wat beter maar we zijn er nog niet, want hadden de jongen het eerste jaar 50% van vader het tweede jaar is dat 75% of kan het althans zijn. Het 3e jaar zetten we nog steeds die goeie man van Piet op z'n kleindochters en de jongen van dat jaar kunnen wel gelijk zijn aan de goeie man van Piet. Het jaar daarop heb je al zoveel jongen met dezelfde factoren dat je de lijn wat meer uit elkaar kan halen. Geen vader dochter meer of moeder maal zoon, maar de zonen van de ene pop kruisen met de dochters van de andere. Natuurlijk blijft u steeds streng selecteren op mooie, grote, gezonde vogels want u wilt immers een gezonde stam opbouwen.

Alles wat gebreken heeft of onder de maat is valt af. En als ik schrijf de beste jongeman op z'n moeder ga dan niet af op een keurbriefje, want die vogel van u die van de keurmeester de beste keurlijst heeft gekregen hoeft helemaal uw beste vogel niet te zijn. De keurmeester hoort de vogels maar een half uur en het blijft maar een momentopname. U kunt ze geregeld beluisteren en weet zelf wel wat u mooi vindt. Ga dus liever op uw eigen oordeel af en vraag gerust eens aan je vrienden zangkwekers of ze eens bij u komen luisteren. Zorg dan wel dat de vogels goed afgericht zijn want als ze niet goed zingen kunnen zij er ook geen zinnig woord over zeggen.

Dat africhten is weer een zaak apart, kooi uw vogel nooit te vroeg op, pas als ze in de vlucht goed doorzingen mag u ze opkooien, anders blijven ze in hun studie hangen en krijgt u op uw keurlijst „vogel studeert nog“. Zes weken vóór de T.T. is vroeg genoeg dus als u half december naar het distrikt wilt met uw vogels kunt u ze begin november opkooien. Voor dat opkooien zet u iedere jongeman apart in een zangkooitje, de eerste dagen op een open plank naast elkaar. Ze kunnen

elkaar dan nog zien, want het is voor zo'n jongeman toch wel heel wat voor het eerst uit de vlucht in een kleine kooi en als hij dan nog wat met z'n burens kan bakkeleien voelt hij zich wat beter.

Meestal de 2e dag zingen er bij mij al weer wat, en dan zetten we ze in de kast of zetten schotjes tussen de kooien. Dan ook zetten we broers en halfbroers dicht bij elkaar en als de vader geschikt is als voorzanger gaat hij ertussen. Na een paar dagen beginnen we met verduisteren. 's Morgens, 's middags en 's avonds een half uurtje het gordijn dicht. Iedere dag wat langer totdat er alleen nog 's morgens, 's middags en 's avonds een half uurtje open blijft om de vogels rustig te laten eten. We laten de vogels in de kast maar u kunt wel voor de kast met open gordijn uw vogels observeren. U ziet dan welke al goed doorzingt, welke brutaal is en welke schuw is. Voor de T.T. moet u vrije vogels hebben die niet schrikken van elk vreemd geluid. Zingen ze goed door in de kast dan kunt u ze af gaan richten. U zet daarvoor 4 of 5 vogels boven elkaar op de tafel en probeer ze door fluiten of praten aan het zingen te krijgen. Na 10 min. gaan ze weer in de kast gezongen of niet. De andere dag herhaalt u dat. Als ze eenmaal op tafel goed doorzingen zet u ze ergens anders bijvoorbeeld in de keuken of slaapkamer als het van de vrouw mag. Zo leren ze overal te zingen en dat is erg belangrijk. Gebruik niet steeds hetzelfde licht, nu eens groot licht dan T.L. of een schemerlamje. De laatste 14 dagen haal ik ze altijd in de huiskamer ze horen dan radio en T.V. ze zien andere mensen en dat alles draagt er toe bij uw vogels vrij te maken. Voor u naar de T.T. gaat neemt u de vogels dan een keer mee in de doos of koffer. Zet ze uit bij een vriend of familielid. Zingen ze daar dan heeft u alle kans dat ze het bij de keurmeester ook doen, en ze hebben het vervoer ook een keer meegemaakt. Zet de vogels 2 dagen voor de T.T. in een schone kooi met vers zaad en grit. Nu geen hennep en geen gebroken haver meer in het zaad geen stukjes appels of groen meer in de kooi want als ze voor de keurmeester staan moeten ze zingen en als u ze schoon zand geeft voor u ze wegbrengt zitten ze gegarandeerd in de la.

**Veel succes,
Mevr. C. v. d. Toorn.**

van groen tot albino, de klassieke kleuren, de vetstof- kanarie



Naast de reeds besproken gele vetstof vogels zijn er ook oranje-rode vetstof-kanaries.

Deze zijn ontstaan in dezelfde periode als de or. rode gepigmenteerde vogels. Dit ging uiteraard niet zo maar, daar gewerkt moest worden met het toen aanwezige materiaal. Beschikbaar waren de strogele vetstofvogels en de or. rood gepigmenteerde vogels. Door deze onderling te kruisen verkreeg men bonte kanaries die in het bezit kwamen van een oranje kleur. Door nu verder te gaan met deze bonte oranje vogels en ze weer te kruisen met strogele maar ook door het toepassen van lijnenteelt, dus in stamverband, ontstonden uiteindelijk oranje kanaries die geen enkele bontvorming meer lieten zien en waarbij in latere generaties deze bontvorming niet of nauwelijks meer optrad.

Deze oranje vetstofvogels zijn vroeger gevraagde T.T. vogels geweest, tot voor kort werden ze ook op de Wereldtentoonstelling nog gevraagd. Nu vragen we op onze tentoonstellingen geen oranje maar oranje rood. Bij de beschrijving van het ontstaan van de oranje-rode

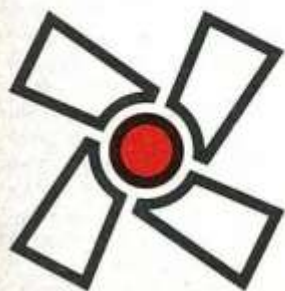
bijkleur is reeds uiteen gezet hoe we deze oranje rode kleur hebben verkregen.

Deze ontwikkeling heeft zich ook aan de vetstofvogels voltrokken zodat we thans de volgende kleuren binnen deze groep onderscheiden:

ORANJE ROOD

Een kleur die tot stand komt onder invloed van de oranje rode kleur in de bevedering maar dan wel in combinatie met de intensiefactor. Juist deze intensiefactor is er voor verantwoordelijk dat we een fraaie „intensieve“ kleur verkrijgen, waarbij dan wel moet worden voldaan aan de eis dat de oranje rode kleur in de gehele bevedering zuiver en egaal aanwezig moet zijn. Dit is beslist geen eenvoudige eis, nog te veel zien we vogels die niet egaal; dus vlekkelig van kleur zijn.

Daarnaast komt het voor dat we twee verschillende kleuren in de bevedering aantreffen n.l. oranje en oranje rood. Dit is vaak het gevolg van een minder nauwkeurige toedienen van „kleur stimulerende middelen“ die naast een onvolledige doorkleuring van de bevedering



witte molen

Allesterin bv



Tekst: H. K. v. d. Wal
Foto's: Avon/Tilford
Uit boek Pietpraat uitg.: Helmond.

ook kan leiden tot een overslaan in de andere richting n.l. een te grote dosis aan oranje rood waardoor er een paarsachtige kleur zal optreden. Dit laatste is evenals alle vormen van bont beslist fout en zal tijdens een keuring beslist worden bestraft.

ZALM

De benaming van deze kleurslag doet in eerste oogopslag wat vreemd aan. Gelet op de bespreking van voorgaande kleurslagen zou oranje-rood schimmel iets logischer zijn geweest, mar deze benaming is toch keurtechnisch wel juist.

De kleur „zalm” komt tot stand door de combinatie van een kwalitatief goed oranje rood bezit en de werking van een matige schimmelfactor. De werking van een matige schimmelfactor is verantwoordelijk voor de vorming van kleine witte puntjes op de uiteinden van de baardjes van de bevedering. Deze kleurloze uiteinden liggen als het ware dakpansgewijs over de vogel.

Bewust is hier dan ook gekozen voor een matige schimmelfactor daar de volledige schimmelfactor te

lange kleurloze veervelden zal veroorzaken waardoor de vogel vooral in de rug veel te wit zal worden. Aan de oranje rode kleur wordt de eis gesteld dat deze goed van tint zal moeten zijn. Maar doordat deze kleur zich zal uiten in samenwerking met de schimmelfactor en door de aanwezigheid van een vaak wat langere bevedering, zien we toch een oranje rode kleur die afwijkt van die welke we bij de intensieve vogel zien.

Mede ook hierop is de naamgeving van deze kleurslag gebaseerd. Een te zwakke en of viekkerige kleur is fout terwijl ook de aanwezigheid van verschillende kleuren oranje of oranje rood niet is toegestaan.

Aan het eind van het artikel over de gele vetstofvogels is melding gemaakt van kleurcombinaties met de z.g. ivoorfactor. Deze combinaties komen ook voor bij de oranje rode vetstofvogels; zij zullen afzonderlijk worden behandeld.

Wenst U allen
bijzonder fijne feestdagen
en voor 1979 een uitstekend
vogeljaar . . .

de volière van de maand

Foto 1-2-3

Henk Pastoor, St. Sebastiaanestraat 19 in Boxtel, houdt al vanaf zijn vijfde jaar vogels; hij is nu 17 en al weer enkele jaren lid van onze afdeling Boxtel. Na enkele malen van opruimen, kooi afbreken en weer opnieuw beginnen, heeft hij nu een van houten balkjes opgetrokken volière van 6 m lang, 2.50 m breed en 2 m hoog. Deze volière is gebouwd tegen de zijwand van een eveneens van hout opgetrokken en met pannen gedekt schuurtje, dat als nachtverblijf voor de vogels is ingericht.

De bevolking bestaat uit een twintigtal kanaries, wat bastaarden, zwartkopsijsjes en een Japanse nachtegaal. De vogels voelen zich best thuis in de met wat heesters begroeide volière. Foto 3 toont u een doorkijkje, via de buitenvlucht in het binnenverblijf.

Foto 4 toont u de volière van Bart Bultsma, Hammerweg 31 in Ommen. Zoals de foto laat zien is dit vogelverblijf een keurig van hout opgetrokken bouwwerk met rechts een aansluitende buitenvlucht van 2 x 1.50 x 2 m. Het binnenverblijf is geheel met hardboard betimmerd. Dit verblijf heeft in het midden een portaaltje met links en rechts een ruime vlucht. De buitenvlucht is beplant met enkele conifeertjes, krenteboompje, grove den, lijsterbes, vogelkers en braam. Deze vlucht was bevolkt met diamantduifjes, zebra-vinken, kwartels, wevers, nonnen en een koppeltje blauwkop blauwfazantjes. De vogels konden via een luik in de rechts gelegen buitenvlucht komen. In de linker binnen-

vlucht werden parkieten gehouden en daarmee erg goede kweekresultaten behaald. Inmiddels is Bart verhuisd en zal hij op zijn nieuwe stekkie ongetwijfeld al een plaatsje hebben gevonden waar hij weer vogels kan houden. Het is, vooral wanneer je eenmaal de smaak te pakken hebt, een uiterst plezierige vorm van vrijetijdbesteding die je zo maar niet los laat.

Zo kan het ook!

In de gemeente Hoogkarspel staat een volière, zoals in meerdere plaatsen vlak bij een eendenvijver en in een omgeving die uitnodigend genoeg is om eens een wandelingetje te maken. Deze volière werd tot een paar maanden geleden bewoond door een paar lachduifjes en wat zebra-vinken en veel werd er niet naar omgekeken, de toestand was zelfs dermate bouwvallig dat slechts het bordje „onbewoonbaar verklaard” nog ontbrak. Dit was uiteraard een doorn in het oog van de eigenaar, de Gemeente Hoogkarspel, die dan ook al met plannen rond liep tot sloop en ontruiming van het pand, de plannen lagen zelfs al klaar!

Dank zij een oplettend lid van de afdeling Lutjebroek werd de gang van zaken op het Gemeentehuis echter drastisch gewijzigd en een bliksemsnelle briefwisseling tussen Gemeentebestuur en secretaris had al gauw tot gevolg dat de Streker Vogelvrienden, als vereniging, het beheer kreeg over de volière en maar eens moest zien wat er nog van te maken was.

De altijd actieve werkkommissie veranderde binnen twee weken (met

volledige financiële medewerking van de Gemeente) het bouwval in een waar vogelpaleis, compleet met waterleiding, electriciteit, nieuw gaas, alles werd opnieuw in de verf gezet, zelfs op het dak waren nog medewerkers aan de slag!

Als bewijs van goede samenwerking kunnen wij U nog vertellen dat de voorzitter van de afdeling Lutjebroek weigerde om de hamer te hanteren en zich beperkte tot een forse verkwast, de „hamerstukken” liet hij over aan andere aanwezigen. Dat de afdeling bezig was aan een aardig stukje reclame voor onze vogelhobby bleek al toen zelfs het gaas nog



ontbrak, veel belangstellenden kwamen een kijkje nemen en zelfs de plaatselijke pers was aanwezig om een en ander vast te leggen voor het nageslacht. Een aardig regeltje uit het betreffende krantenartikel willen wij u niet onthouden, de verslaggever kostteerde: Binnen twee uur lag de hele „rotzool” op een hoop en er werd meteen met de verbouwing begonnen.

Bij het einde van de werkzaamheden kwam er geen feestelijk vertoon aan te pas, geen toespraken, geen fanfare's of officieel gedoe. Toen het werk achter de rug was namen diverse agaporniden en grote par-



vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443b, Rotterdam
(Grens Capelle a/d IJssel)
Telefoon 010-12 75 11

- **Regelmatig in voorraad:**
Vrucht- en insectetende vogels, zoals: Tangara's, Beo's, Quetzals, Toekans, Nachtegaalen, Vliegenvangers, etc.
- **Vanaf heden ook verkrijgbaar:**
Alle soorten tropische vogels uit verscheidene delen van Afrika en Zuid-Amerika.

Verkoop aan particulieren en winkeliers.
Geen verzending van vogels en prijslijsten.

ORNI-MONDO

Frans Beirensaan 125

2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.31.22.39.39



Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse sijnen, bruine- en andere rijstvogels, isabel spitsstaartmadines, tangara's, kolibries, toekans, toerako's etc. Steeds koper van uw Australische prachtvinken, kanaries en parkieten. Zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, dimmers en andere benodigdheden. Folders op aanvraag. Onze collectie sportprijzen, zoals bekens, zuilen en medailles is uniek. Katalogus op aanvraag. Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.



kieten onder luid gekwetter de voliëre in bezit en dat was het allermooiste wat een vogelliefhebber maar horen kan!

De 40 m² grote voliëre is beslist eens een bezoekje waard, niet alleen is de beheerder er vrijwel dagelijks te vinden, maar ook is de Gemeente Hoogkarspel, als eigenaar, onmiddellijk lid van de afdeling Lutjebroek geworden en dat mag toch ook wel even vermeld worden, zelfs de voederkosten prij-

ken met ingang van heden op de gemeentelijke begroting!

Met de bijdrage van bovengenoemde jeugdleden en de afdeling Lutjebroek sluiten we DE VOLIËRE VAN DE MAAND, jaargang 1978 af. Uw redactie hoopt dat ook volgend jaar de serie kan worden voortgezet. Gezien de reacties wordt deze namelijk erg op prijs gesteld. Het hangt echter wel van u zelf af. Wanneer we geen materiaal ontvangen, dan

valt er moeilijk iets te plaatsen. Heeft u dus een of meer goede zwart/wit foto's van uw vogelverblijf, stuurt ze dan naar ons op en voeg daarbij een zo uitvoerige mogelijke beschrijving zoals waar de voliëre van is gebouwd, de afmetingen, de bevolking, de beplanting, de kweekresultaten etc. etc. . .

Wij rekenen weer op uw medewerking. Het redactieadres? N.B.v.V., Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.



't KRAAIENEST

Steeds voorradig vele soorten zang- en tropische vogels.

Vele Papegaaien, Kakatoes Ara's, enz.

Wederverkopers speciale prijzen.

Koninginneweg 15 - Vaassen Gld. - Tel. 05788-16 38

Elke zon- en feestdag van 10-14 uur vogelshow
→ aan de Deventerstraat 85, Tel. 1503, t.o. R.K. kerk



Unieke collectie
MEDAILLES/BEKERS

Vraagt uw dealer
of ons naar onze
EXCLUSIEVE
KATALOGUS
35 jaar

HELLINGMAN BV

APELDOORN
Molenstraat 187
Telefoon 055-26 62 22
afd. verkoop
fabricage - vakgroothandel



patagonische rotsparkieten, eigen kweek

Tekst: Cees van Berkel

Foto: Horst Müller/Walsrode

De Patagonische rotsparkiet is nauw verwant aan de Aratinga's, de wigstaartparkieten. Zo, op het eerste gezicht, zou je dat niet zeggen en ben je meer geneigd te geloven dat het een Ara betreft. Vooral door de naakte witachtige huid rond de ogen doen ze sterk op een ara gelijken. Uiterlijk is er geen verschil tussen mannetjes en wijfjes en zullen de gedragingen van de vogels tot enige aanduiding van de sexe moeten leiden. Ze leven in grote groepen in open velden en woudranden, waar ze zich voeden met zaden, knoppen, bladen, bessen en vruchten. Tijdens de broedtijd, die varieert en afhankelijk is van het gebied waar ze verblijven, houden ze zich voornamelijk op in de rivieralleen waar ze in de rotsachtige en van leemlagen voorziene steile rivierwanden hun nesten „graven”. De gangen tot de eigenlijke nestholte zijn gemiddeld 1.00 tot 1.25 m lang. Een legsel bestaat uit 3 tot 4 wit glanzende eieren. De broedduur bedraagt ongeveer 25 dagen.

Naast de nominaatvorm zijn er twee ondersoorten beschreven:

Cyanoliseus patagonus patagonus komt voor in Cordoba, Centraal Argentinië, Zuid Argentinië van Chubut tot Neuquén en Buenos Aires.

De winters brengen ze door in noordelijker streken waar het dan warmer is. Ze migreren dan naar Mendoza, Entre Rios en Uruguay.

C. p. andinus, komt voor in Noordwest Argentinië van Salta zuidelijk tot San Luis, Tenslotte **C. p. byroni** die voorkomt in Centraal Chili van Atacama zuidelijk tot Valdiva. De laatste is de grootste van de drie en meet ongeveer 50 cm. Het verschil tussen de rassen is betrekkelijk gering. Er is wat verschil in grootte en kleur, voornamelijk waar het de geel- tot oranjekeurige onderzijde betreft en al of niet een duidelijke lichte borststreep.

Het ras *C. P. byroni* schijnt het meest zeldzaam te zijn. Dat is dan mede te danken aan het gebruik van de bevolking. Ieder jaar, op 30 november is het Sint Andreasfeest

en op het menu staat dan Chileense Bergparkiet. De jongens uit de dorpen trekken met haken die aan lange stokken bevestigd zijn de vogels uit de nesten en brengen ze naar beneden waar de kopers al staan te wachten.

Het is dan ook niet zonder reden dat deze parkiet wordt genoemd in de lijst die tot de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten behoort. Zoals u weet is die wet in 1977 in werking getreden en o.a. deze parkiet mag niet meer verhandeld worden. Zij die ze op het moment van inwerkingtreden van die wet al wel in de collectie hadden, mogen de vogels houden. Juist vóór genoemde wet in werking trad, is er nog een redelijk grote partij van deze vogels in ons land ingevoerd.

Ons lid, A. van Seggelen, Akkerslootpolder 6a in Oude Ade, bekam omstreeks die tijd een paar en hij vertelde ons nu zijn ervaringen daarmee.

Begin januari 1977 kocht hij van een handelaar twee Patagonische Rotsparkieten. Een van de vogels had een lichte streep over de bovensnavel. Volgens die handelaar zou dat er op wijzen dat het een vrouwtje was. De andere vogel, die een volkomen zwartachtige snavel had, zou dan het mannetje zijn. Voor het overige was er tussen beide vogels geen uiterlijk verschil waarneembaar. Van Seggelen bofte, hij had een paartje...

Inmiddels is echter die witte streep wel verdwenen en zijn beide vogels precies eender; er is geen enkel verschil te zien. Niettemin... Van Seggelen bofte, want hij had inderdaad een paar alhoewel dat pas later zou blijken.

Beide vogels werden gehuisvest in een voliëre van 4 m lang, 1.60 m diep en 2 m hoog. De helft van deze vlucht is afgetimmerd en doet dienst als nacht- of binnenverblijf. In het buitengedeelte waren dikke takken aangebracht, enkele struiken geplant en een nestkast bevestigd. Deze kast had een bodemoppervlakte van 35 x 35 cm. Vanaf het begin gingen de vogels vrij regelmatig de kast binnen, maar niet meer dan dat. Eieren werden niet gelegd, gedurende de winter bleven de vogels steeds buiten; ze bleken weinig las van enige kou te hebben. Beter gezegd, ze bleken volkomen winterhard te zijn en in ons klimaat uitstekend te gedijen.

In het voorjaar van 1978 heeft Van Seggelen twee nieuwe broedkasten in de volière opgehangen, een binnen en een buiten. Van stond af aan hadden de vogels daar erg veel belangstelling voor en werd naar de oude nestkast niet meer omgekeken. De kasten waren 60 cm hoog en hadden een bodemoppervlakte van ongeveer 20 x 20 cm. In die kasten werd een laagje turfstrooisel aangebracht.

Het was in datzelfde voorjaar dat de vogels ook regelmatig in de bodem van de buitenvlucht aan het graven waren. Meestal onder een grote steen of opzij tegen tot onder de betonnen fundering. Tussen hun grondwerk door, bezochten de vogels ook steeds de in de buitenvlucht hangende nestkast. Op 11 mei werd daarin het eerste ei gelegd. Het was iets kleiner dan een normaal duivenei, en wit van kleur. Constant werd nestcontrole uitgeoefend en op 15 mei, 4 dagen later, bleek het tweede ei te zijn gelegd. Vervolgens op 17 mei het derde en op 20 mei het vierde ei.

Gedurende de volgende dagen en weken, waren beide vogels regelmatig en langdurig samen in de nestkast. Vandaar dat eigenlijk moeilijk is te zeggen of alleen het vrouwtje of dat beide vogels broeden.

Op 6 juni waren twee eieren uitgekomen. De jongen waren bedekt met licht grijze donsveertjes. Op 9 juni kwam het derde en op 15 juni het vierde ei uit. De twee laatstgeboren jongen zijn evenwel kort nadien doodgegaan. De twee oudsten groeiden bijzonder goed. Toen ze 9 dagen oud waren openden zich de ogen, aanvankelijk nog een spleetje maar al gauw totaal. Op de 13e dag heeft Van Seggelen de jonge vogels geringsd, maar eigenlijk was het daar al te laat voor. Het ging erg moeilijk.

Op 12 augustus, dus 69 dagen na het uitkomen, vlogen de jongen uit. Het grijs op de schouders was wat lichter van kleur als dat van de ouders, de bovensnavel is witachtig (De zogenaamde pop was dus kennelijk een jonge vogel), ogen zwart,

poten donker en de staart korter. Met hangende en trillende vleugels bedelen de jongen nog enige tijd om voedsel en beide ouders geven ze dat. Al spoedig doen de oudervogels het wat rustiger aan en blijken de jongen zelfstandig hun kostje te kunnen vergaren.

Als voedsel wordt het volgende aan de rotsparkieten verstrekt: Goed zaadmengsel voor grote parkieten waardoor wat levertraan wordt gemengd; een klein beetje eivoer en een klein stukje geweekt brood per dag. Tevens wat groenvoer en grit en één maal in de week verse wilgentakken.

De staarten groeiden redelijk vlug aan en wat hun totale lengte betreft zijn ze ongeveer 3 maanden na het uitvliegen gelijk aan de oudervogels. Tenslotte merkte Van Seggelen nog op dat het best wel verdraagzame vogels zijn. Hij zegt dat omdat in diezelfde volière, die echt zo groot niet is, ook wat kanaries en een paar roodrugparkieten verblijven. Schermutselingen zijn niet voorgekomen.

Kweken met japanse nachtegalen

U zal de Japanse Nachtegaal, *Leiothrix lutea*, niet kennen...

Omstreeks het najaar treffen we ze weer vrij regelmatig in de speciaalzaken en bij de importeurs aan. De voorkeur gaat bijna altijd uit naar mannen, omdat ze zo geweldig kunnen zingen. Toch loont het de moeite om, wanneer u daarin ben geïnteresseerd en er de ruimte voor heeft, eens een paartje aan te schaffen en te trachten om met die vogels te kweken. De popjes zijn redelijk te onderkennen aan de wat matere en lichtere kleuren. Niet zó gemakkelijk overigens, de zang geeft méér houvast.

Punjab tot Noordwest Uttar Pradesh; *L. l. calipyga*, Himalaya van Oost Nepal oostelijk via Sikkim en Buthan-

tot Oost Assam; *L. l. luteola*, Assam,



Er zijn nogal wat ondersoorten die elk in een apart gebied voorkomen. *L. l. kumaiensis*, Himalaya van Oost

van Brahmaputra tot Zuidwest Birma; *L. l. yunnanensis*, Noordoost Birma en Noordwest Yunnan; *L. l. kwangtungensis*, Zuidoost Yunnan, het noordoosten van Vietnam, Kwangsi en Kwangtoen; *L. l. lutea*, de nominaatvorm, Foesjan, Tsekiang westwaarts tot Szetsjwan. Ze leven in struiken en de onderbegroeiing van bergwouden. Behalve in de broedtijd, leven ze veelal in groepen en hun voedsel bestaat uit insecten, alle soorten wormen, bessen, fruit en wat kleine zaden. Ze broeden in dichte struiken en niet op grote hoogten. Beide oudervogels broeden beurtelings de ongeveer 4 witte tot groenblauwe en met bruine of roodbruine vlekken

voorzien eieren uit. De broedduur is ongeveer 12 dagen. Na ongeveer 12 tot 14 dagen vliegen de jongen uit en worden dan nog, in afnemende mate, door beide oudervogels gedurende ongeveer 3 weken gevoerd.

Jonge vogels zijn overwegend asgrijs van kleur, de onderzijde is vaag wit-grijs, de omgeving van de snavel is wit en de snavel zelf is vleeskleurig met een donkere streep en bovenop een gele punt.

Na 7 tot 10 weken begint de jeugdruil en is 4 weken later voltooid. Jonge mannen zingen al wanneer ze tot 8 weken oud zijn.

Het is verstandig om slechts één paartje in een goed beplante voliëre te houden. Bij aanwezigheid van meerdere mannen kunnen er felle vechtpartijen ontstaan, zeker in de broedtijd. Het is ook verstandig om, zodra er jongen zijn gekweekt en deze zelfstandig zijn, ze bij de oudervogels weg te halen en ze in een andere ruimte onder te brengen. Naast eventuele schermutselingen, kunnen jonge vogels namelijk ook nogal eens storen wanneer de oudervogels tot een volgend broedsel overgaan.

Gerbrand Castricum, Westergeest 115 in Uitgeest, schreef ons zijn bevindingen met de Japanse Nachtegalen. Hij stuurde met dat schrijven ook enkele fraaie door hem gemaakte zwart-wit foto's, die wij uiteraard heel gaarne plaatsen.

In het voorjaar van 1978, kocht hij een pop. Al eerder had hij zich een man aangeschaft. Het klikte direct tussen beide vogels en nog geen week later hadden de vogels in een vlierstruik een nest gebouwd. Na de bouw bleef het daar bij, ze keken er niet meer naar om. Enkele dagen later echter, begonnen ze opnieuw aan de vervaardiging van een nest. Ze sleepten met grashalmen dat het een lieve lust was. Deze keer verkozen ze een plaats in het binnenverblijf tegen het gaas. Er bleek weinig stevigheid te zijn verkregen want het meeste materiaal viel op de grond. Er is toen een nestkastje op die plaats bevestigd maar daar hadden ze kennelijk geen idee in. Wel gebruikte ze de zijkant. Het nestmateriaal werd tussen wat spijltjes aangebracht om vervolgens buitenwaarts het nestje verder af te bouwen.

Aanvankelijk was dat bouwsel stevig genoeg, want het popje zat er re-



Foto I:

Het jong ziet nog niets, maar voelt de aanwezigheid van een van zijn ouders en spert het bekje



Foto II:

Een lekker stukje meelworm verdwijnt in het keelgat

gelmatig in. Later werd gezien dat er drie eieren gelegd waren. Helaas gebeurde het onvermijdelijke, het bouwsel stortte in en de eieren vielen stuk op de grond. Castricum heeft toen zelf het nestje enigzins hersteld en het met een stukje gaas aan de onderkant wat stevigte gegeven. Dit werd door de vogels geaccepteerd, want na twee weken nam het popje het nest weer in gebruik en weldra lagen er twee eitjes in. Slechts één er van is uitgekomen. Ondanks dat ze maar één jong hadden, bleken ze het er wel druk mee te hebben. Elke dag werden ze voorzien van een flinke hand meelwormen. Het meeste insectevoer vingen de vogels echter zelf. De voliëre waarin ze woonden, is begroeid met een flinke bruidsluier en deze stond ten tijde dat het jong in het nestje lag, in volle bloei. Dat trok een flinke hoeveelheid insecten aan. Dagelijks werd er enkele malen met een hark boven op de voliëre en in de bruidsluier gestoten en dan regende het van de insecten in de voliëre. Er waren enorm veel oor-

wormen bij en daar bleken de nachtegalen best weg mee te weten. Na zo'n 14 dagen vloog het jong uit. Hij liet zich maar al te graag door zijn ouders verwennen. Inmiddels is hij al zelfstandig en zoekt zijn eigen kostje op.

Het normale dagelijks menu van de Japanse nachtegalen bestaat uit ir hoofdzaak universeel-aangevuld met wat insectevoer en meelwormen. Daarnaast hebben ze ook de beschikking over enige variatie in fruit. Zoals bekend, hebben de Japanse nachtegalen een slechte naam waar het gaat om het roven van nester van andere vogels. Dit is geen fabeltje, zelf heb ik dat meermalen ervaren. Opvallend is echter dat in de voliëre van Castricum naast de nachtegalen ook diverse andere vogelsoorten zijn gehuisvest. Gekeekt werd er van diamantduifjes (8 jongen) en zebravinken (12 jongen). Vlak naast het nest van de nachtegalen hadden de zebravinker een nestje mét jongen. Niets in de weg, alles verliep zonder stoornissen. Het kan best zijn, dat in dit geval de enorme hoeveelheid insecten waarover de vogels konden beschikken een gunstige uitwerking heeft gehad.

Cevat



over bloemen en planten

Julia Voskuil

Bureau Voorlichting Bloemen en Planten.

Tuinwerkjes

Zolang het niet vriest en de grond hard bevroren is, kunnen er bomen, heesters en coniferen worden *geplant*. Doe dit wel zorgvuldig en maak altijd een ruim plantgat, waarin wat goede compost wordt gemengd met de tuingrond. Zorg vóór het planten dat de wortels voldoende vochtig zijn, een nachtje in een teil met water is voor de meeste geen overbodige luxe. Vooral rozen zijn gevoelig voor uitdroging en ook kluitplanten — met zo'n gaasje rond hun wortels — moeten helemaal volgezogen zijn voordat ze worden geplant. Het gaasje wordt overigens tijdens het planten losgeknoopt: het blijft in het plantgat liggen, onder de wortels.

Water geven is trouwens voorlopig erg belangrijk na het planten, óók al hebben de heesters of bomen geen blad. Coniferen — meestal bladhoudend — hebben zeer zeker behoefte aan voldoende vocht na de (ver)plant-operatie.

Struikrozen aanaarden is belangrijk om de verdelingsplaats (oculatie) te beschermen tegen vorst. Rond de struiken maken we gewoon een heuveltje van grond. De geultjes die daardoor ontstaan werden vroeger gevuld met ruige mest (met vee strodelen) en als u er aan kunt komen is dit ook nu nog een goede methode.

Dood materiaal zoals blad, dorstengels e.d. kunnen we voor een deel rustig laten waar het ligt. Alleen van het gazon vegen we het blad weg, maar we bewaren dit materiaal om er vorstgevoelige planten mee te dekken: hyacinten, Crocosmia, jonge pampasgrasplanter, sierrabarber, palmlelie e.d. Na kerstmis leggen we de kersttakken over het blad heen, zodat het minstens snel zal wegwaaien. Alle *gereedschappen* moeten goed worden schoongemaakt, met afgewerkte olie worden ingevet en bij voorkeur op een droge, vorstvrije plaats worden opgeborgen.



amerplanten

De alom-bekende kerstster blijft lange tijd mooi als u hem volop water geeft en regelmatig mest. proeien van het blad is goed en hij telt prijs op een warm plekje.

De winterbloeiende begonia moet venoens regelmatig water, maar toch niet zoveel dat de potgrond voortdurend nat is. Af en toe een beetje droger is beter voor deze langdurige bloeiende plant.

Licht is hartje winter steeds een probleem, want bij onvoldoende licht houdt een plant het op den duur niet vol. Een gloeilampje geeft wel een aardig effect, maar is geen vervanging van het daglicht — zelfs een zinnvolle aanvulling. Alleen een speciale plantenlamp geeft het juiste licht voor een plant om bij te roeien. Zet de planten in de winter maanden dus zo licht mogelijk.

vochtigheid is in het stookseizoen meestal een probleem: als u een vochtigheidsmeter hebt — koop er een, als uw planten u lief zijn — dan moet de wijzer toch wel minstens op 60 staan (relatieve vochtigheid in %). Veel sproeien, af en toe een keteltje laten stomen of een speciaal verdampingsapparaat aanschaffen is nodig en nuttig — ook voor uw eigen gezondheid! — als de wijzer aanzienlijk lagere waarden aangeeft. Ook méér planten aanschaffen is zinvol: grote bladplanten verdampen een aanzienlijke hoeveelheid water.

eerst-tip:

Let kerstbomen zonder kluit in een oplossing van heesterchrysal, dat voorkomt vroegtijdige naaldval.

Via I:

Eerststerren tijdens de kleuring van de schutbladeren: precies de juiste lengte (in de kamer wordt dit eerstoorst door een lamp en zal het dus niet lukken ze nog eens zo mooi te krijgen!

Via II:

Blad op het gras (hier prachtig rood) van Acer rubrum): wegharken en elders gebruiken!

Onkruiden



ooievaarsbek

In ons land komen heel wat ooievaarsbeksoorten voor. We kunnen ze vrijwel overal vinden. In wegbermen, gazons en sommige weilanden. Zij vragen geen speciale grondsoort. Zij danken hun Nederlandse naam aan de lange, snavelvormige vrucht, die aan de bek van de ooievaar doet denken.

De bloemen vallen eigenlijk nauwelijks op. Zij vallen in het niet bij de mooie grote bloemen van de plant die wij zo graag in de tuin plaatsen en welke zeer onterecht door ons ook Geranium genoemd wordt. Deze plant heet Pelargonium, is afkomstig uit het warme Afrikaanse werelddeel en derhalve in onze streken totaal niet winterhard. Dit in tegenstelling tot de echte Geranium die na iedere winter, hoe streng ook, weer dapper tevoorschijn komt. De geslachtsnaam Geranium is van het Griekse geranos afgeleid. Wat vertaald kan worden met kraanvogel.

De soortnamen van de Geranium, zoals armenum, dissectum, pratense enz. duiden op het land van herkomst of de vindplaats. Ook verklaren ze wel hoe de vorm van het blad is, zoals dissectum, wat wijst op de diepe insnijdingen in de bladen.

Het is ondoenlijk om alle geraniumsoorten te beschrijven, maar allemaal zijn het plantjes met schitterende bloemen en het aanzien meer dan waard.

P. J. de Penning

NOTEER NU IN UW AGENDA :

26 januari t/m 4 februari 1979
27e C.O.M.-WERELDTENTOONSTELLING
IN HET TURFSCHIP TE BREDA.

DUIZENDEN VOGELS IN HONDERDEN SOORTEN.
EEN UNIEK EVENEMENT DAT U NIET MAG MISSEN.

Dagelijks geopend van 10.00 tot 22.00 uur,
m.u.v. 27 januari en 4 februari
wanneer wij sluiten om resp. 18.00 en 17.00 uur.

TOEGANGSPRIJZEN: Volwassenen f. 5,00,
Kinderen tot 12 jaar en bejaarden f. 2,50.
Passe partout f. 20,00.

het gebruik van wormmiddelen bij parkieten en andere vogels

Kort geleden kreeg ik een bericht van een parkietenkweker, die op mijn advies L. Spartakon® als ontwormingsmiddel voor parkieten gebruikt had. Binnen een uur na de toediening zaten zijn vogels suf en sloom in elkaar en leken ze verlamd. Gelukkig is de werkelijke schade beperkt gebleven tot één dode vogel. Het betrof de volgende soorten: roodvleugelparkieten (*Apornis erythropterus*), barrabant parkieten (*Polytelis swainsonii*), bleekkoprosella's (*Platycercus adscitus*), witte valken (*Nymphicus hollandicus*), prinses of Wales (*Polytelis alexandrea*), pracht rosella's (*Platycercus eximius ceciliae*), Stanley rosella's (*Platycercus icterotis*), Bourke parkieten (*Neophema bourkii*) en roodrug parkieten (*Psephotus haematonotus*).

Om dit soort problemen in de toekomst te voorkomen, wil ik kort ingaan op de verschillende methoden en ontwormingsmiddelen.

Allereerst nog wat opmerkingen over het gebruikte Spartakon®. Het werkzaam bestanddeel van Spartakon® is tetramisole (20 mg./pil). Hetzelfde wormmiddel wordt in opgeloste vorm op de markt gebracht als Ripercol®.

Daarnaast bestaat er ook L-Ripercol® en L-Spartakon®. Beide laatste preparaten bevatten levamisole, dit is een verder gezuiverde vorm van tetramisole. Het voordeel is dat dan minder wormmiddel gegeven hoeft te worden om een zelfde effect te bereiken.

De toxiciteit van beide producten is vergelijkbaar. Voor vogels is hierover weinig bekend, maar bij ratten en muizen treden vergiftigingsverschijnselen op bij een dosering van respectievelijk 200 en 400 mg./kg., d.w.z. een tienvoudige overdosering. De gebruikelijke dosering van levamisole is 20 mg./kg. vogel en voor tetramisole 40 mg./kg. lichaamsgewicht.

De dosering door bovengenoemde kweker toegepast was 1 pil Spartakon (20 mg./pil) per vogel.

Dus roodrug parkiet (*Psephotus haematonotus*) 50 gr. 400 mg/kg. valk parkiet (*Nymphicus hollandicus*) 100 gr. 200 mg./kg. prachtrosella

(*Platycercus eximius ceciliae*) 150 gr. 132 mg./kg.

Andere vogels b.v. pennant rosella (*Platycercus elegans*) of nog grotere vogels wegen meer dan 200 gram. De toegepaste dosering bedraagt dan minder dan 100 mg. per kg. vogel.

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat levamisole een goed bruikbaar middel tegen worminfecties is voor vogels, als Spartakon moet men voorzichtig zijn met vogels die kleiner zijn dan de valkparkiet.

Eigen proeven met grasparkieten (*Melopsittacus undulatus*) gaven na een eenmalige dosering van 1 pil per vogel d.w.z. 500 mg./kg. lichaamsgewicht, geen vergiftigingsverschijnselen. Wel ontstonden er problemen met de grootte van de pil, omdat deze erg fors is voor de bekopening van deze vogel.

In Artis bestonden al jaren problemen in een groep monniksparkieten (*Myopsitta monachus*) door sterfte als gevolg van een spoelworminfectie (*Ascaridia hermafrodita*). Verschillende wormmiddelen via drinkwater of via voer hadden weinig succes, vermoedelijk omdat te wei-

nig werd opgenomen. Sinds twee jaar krijgen deze vogels elk haljaar 1 pil L-Spartakon® per vogel en is er geen sterfte meer opgetreden door worminfecties.

Als alternatief t.o.v. het toediener van L-Ripercol® met de zgn. kropnaald verdient L-Spartakon® zeker een overweging aangezien ongelukken door manipulaties met de naal helaas niet zeldzaam zijn.

Een ander probleem met L-Spartakon® is echter het toedieningsvoorschrift zoals dit door de fabrikant gegeven wordt voor duiven. Hierin wordt voorgeschreven dat de duiver eerst 24 uur moeten vasten en na het toedienen van de pil nogmaals gedurende drie uren het voedsel onthouden moet worden.

Dit voorschrift blijkt bij duiven geen problemen te geven, maar kan zo toegepast bij parkieten en andere vogelsoorten (met name passeriformes) **katastrofale ongelukken** geven. **Het laten vasten gedurende een dergelijk lange periode van dit soort vogels kan een geweldige bloedige darmontsteking geven, die ir een aantal gevallen de dood van de vogel als gevolg heeft.**

Geeft men dan aan het einde van



eze periode van voedselonthouding ok nog eens medicijnen, dan worden deze voor bijna 100% door de darm opgenomen en geven een extra belasting voor de toch al verkwakte vogels.

De verschijnselen die bij bovengenoemde kweker, die zich exact aan de gegeven voorschriften hield, waren: dik zitten, suf worden, op de grond blijven zitten en ongecoördineerd vliegen, waardoor de vogels erlamd lijken.

De sterfte die kan optreden is dan verder een gevolg van het hongeren dan van het wormmiddel. Daarnaast traden braakverschijnselen op; leze zijn wel bekend van een overloosering van levamisole, maar kunnen op zich weinig kwaad.

Voor vogelliefhebbers die hun vogels liever niet in de hand nemen, kan L-Ripercol® door het drinkwater aan de vogels toegediend worden. De dosering is dan 400 mg. levamisole per liter drinkwater (4 ml. onverdunde L-Ripercol®) gedurende 18 uur. Dit elke 3-4 maanden herhalen.

De opname hiervan is vaak teleurtellend. Wanneer vogels gewend zijn aan een zacht voer, kan gedurende 7 opeenvolgende dagen hierdoorheen 10 mg. mebendazole per vogel gedaan worden. De vogels moeten dit zacht voer geheel opeten; zo niet dan minder zacht voer verstrekken met 10 mg. mebendazole per vogel.

Andere werkzame middelen tegen spoelwormen zijn fenbendazol, piperazine en thiabendazol.

Samenvattend geef ik hieronder een overzicht van de meest gebruikte wormmiddelen tegen spoelworminfecties bij vogels met productnaam en dosering:

fenbendazol preparaten:

Panacur® (Hoechst) 2.5% suspensie, 25 mg./ml.

dosering: 20 mg./kg. vogel.

levamisole preparaten

-Narpenol® (Janssen Pharmaceutica) oplossing, 50 mg./ml.

-Spartakon® (idem) pil, 20 mg./pil.

-Ripercol® (idem) oplossing, 100 mg./ml.

-Tramisol® (idem) granulaat, 100 mg./gram.

dosering: 20-40 mg./kg. vogel als pil, via kropnaald of vermengd door het zacht voer.

100 mg./liter drinkwater gedurende 18 uur; na 3-4 maanden herhalen.

mebendazol preparaten

Mebenvet® (Janssen Pharmaceutica)

5% suspensie, 50 mg./ml.

Telmin® (idem) granulaat, 100 mg./gram.

dosering: 10 mg./kg. vogel gedurende 7 dagen of 60-120 ppm (mg./kg. totaal voer) gedurende 7-14 dagen.

piperazine preparaten

Dowzene DHC® (Dow Chemical Farmix) poeder, 980 mg./gram.

Nobirazine® (Intervet) tablet, 500 mg./tablet.

Piparizine® (Aesculaap) poeder/tablet, 300 mg./tablet.

Piperon® (Gist-Brocades) tablet, 100 mg./tablet.

dosering: 500-1000 mg. per kg. vogel, 5 gram als piperazine citraat of piperazine dihydrochloride per liter drinkwater gedurende 2-3 dagen; na 2-3 weken herhalen.

thiabendazol preparaten

Equizole® (M.S.D.) poeder, 10 gram per zakje à 30 gram.

Thibenzole® (M.S.D.) suspensie, 133 mg./ml.; wdp., 750 mg./gram.

dosering: 100 mg./kg. vogel door het voer of als suspensie met pipet of kropnaald ingeven.

combinatie preparaten

Equizole A® (M.S.D.) thiabendazol met piperrazine.

Thibenzole A® (M.S.D.) idem.

Beiden als poeder en te doseren als aangegeven voor thiabendazole preparaten.

Tot slot wil ik nog opmerken, dat wormmiddelen alleen gebruikt hoe-

ven te worden als er sprake is van worminfectie. Preventief wormmiddelen geven is niet raadzaam.

Beter is een controle van de ontlasting (2x in een periode van 14 dagen) op wormeieren te laten uitvoeren en wel twee maal per jaar. Alleen behandelen wanneer de uitslag positief is.

Ook kunt u uw hokconstructie aanpassen, maar daar wil ik niet op ingaan, aangezien dit in het verleden (zie de artikelen in Onze Vogels, 1975) al uitgebreid behandeld is.

Het meest belangrijke wat u moet doen om een wormvrij bestand te houden, is **alle** vogels die u aankoopt gedurende **4-6 weken in quarantaine** te plaatsen en gedurende die periode de vogels minstens twee maal te laten controleren op worminfecties. Daarnaast is de quarantaine ook nog voor andere ziekten nuttig.

De vogels die positief zijn in de quarantaineperiode kunnen dan individueel behandeld worden en moeten minstens twee weken geen wormeieren uitscheiden via hun ontlasting, voordat ze bij de eigen vogels geplaatst mogen worden.

Drs. G. M. Dorrestein,
dierenarts

Afd. Ziektekunde Bijzondere Dieren
Faculteit der Diergeneeskunde
Utrecht.





30/21 mm



Wielewaal Oriolus oriolus



Meindert de Jong
Foto's uit gelijknamig boekje
Uitg.: Thieme

Groenling, Chloris, chloris.



20/15 mm



540

vogel- kinderen en hun ouders

Wielewaal

Het nest van de wielewaal is een merkwaardig kunstwerkje, dat wordt opgehangen in een horizontale vork van een tak, nu eens op vrij grote hoogte, dan weer slechts enkele meters boven de grond. Het mannetje toont zich zeer ijverig door zijn gade te vergezellen op haar tochten op zoek naar bouwstoffen, maar voor de rest steekt hij geen poot uit. Zij vlecht de fundamenten rond de liggende takken; deze moeten uiteraard van stevig materiaal zijn, zoals taai vezels, reepjes boombast, worteldraden en wol; ook worden wel stukjes touw, repen papier, lappen en dergelijke benut.

Van binnen wordt de wieg bekleed met plantepuis en is hij eenmaal gereed, dan ziet men een vrij diepe „hangmat“, die van boven iets vernauwd is, zodat de eieren of jongen er niet uit kunnen vallen als het stormt en de takken heen en weer zwiepen. Over de bouw vermeldt dr. Buekers: „De eerste lange vezels worden met een kleverig speeksel vastgeplakt aan de takken en er enige malen omheen gewikkeld. Daarop en daar doorheen wordt dan het overige materiaal gevlijd en geweven. Het zit zó stevig vast, dat men de tak waaraan het hangt, door moet snijden als men het gaaf wil bewaren“. In de eerste wereldoorlog vond men zo'n hangwieg, die uitsluitend was vervaardigd van stroken verband.

Een zekere heer Deichler ontdekte een nest waar een stuk papier uithing met de foto en de naam van de eigenaar van het nest erop. In Frankrijk had een vinder een goede dag: tussen de bouwstoffen was een biljet van duizend frank verwerkt; hij kon met recht spreken van een **goudmerel!** In Hongarije

observeerde men een wielewaal, die alle mogelijke moeite deed een stuk lor van een vogelverschrikker af te scheuren (sic!).

Er worden doorgaans drie of vier eieren gelegd, maar ook zijn vijfen zeslegsels gevonden. De kleur is wit, soms iets violetachtig met slechts weinig bijna zwarte vlekjes, die alle enigzins licht uitvloeien; de meeste bevinden zich aan de stompe pool.

Het vrouwtje zit verreweg het meest op de eieren, hoewel het mannetje haar enige uren aflöst. Tijdens de broedperiode zijn de ouders zeer agressief en attaqueren zonder aarzelen grotere vogels, die het op hun legsel hebben gemunt. De jongen verlaten de hangmat als ze zestien dagen oud zijn, maar het familieverband blijft nog geruime tijd gehandhaafd. Het jeugdkleed van het kroost doet denken aan het pakje van de moeder. De mannetjes krijgen pas in het derde jaar de goudgele kleur en de glitzwarte vleugels en dan mag men ook deze „heertjes“ betitelen met goudmerels of goudlijsters.

Groenlingen

De groenling is in onze Vogelwet als koolvogel genoemd, en mag dus gehouden worden.

Er worden per jaar zeer veel groenlingen in de voliëre's gekweekt. Wellicht dat vele kwekers het toch interessant vinden om iets over deze vogel in het buitengebeuren te lezen.

De wetenschappelijke naam luidt:

Chloris chloris

De groenling is een plumpe vogel en draagt een groen vederkleed. Boven iets donkeder gekleurd dan onder.

Opvallend zijn de gele delen op de bijna gevorkte staart, zijn stuit en vleugels. Zijn snavel is dik, kegelvormig en vleeskleurig.

Hun voorkeur gaat naar gronden of terreinen met open geboomte en van dichte bossen houden ze niet. Wel treft men hen aan in struikgewas, parken en tuinen.

In het vroege voorjaar tot zeer laat in de zomer laten ze hun speciaal gezang horen. Het zijn echte trillers met veel verschillende tonen zoals: „tsjuu - éét - tsjuujé - tsjuujé - tsjoi - tsjoi - tsjoi - gik - gik - gik...“. En als ze het serieus menen, zittend in een boomtop, een langgerekte neusklink van: „tsjwieieh“ en dikwijls herhaald. In de lente beginnen de

vurige mannetjes hun hofmakerijen. Ze vliegen al zingend op met een grillige vleermuisachtige vlucht. Het zijn hun karakteristieke baltsvluchten, hoog in de lucht, rijzend en dalend, met opengespreide vleugels. Het zijn nu ook niet altijd de mannetjes die aanleiding geven tot paren, ook de wijfjes, zoals altijd, spelen daarin een grote rol. Als ze eenmaal akkoord zijn, denken ze direct aan de woning, die het werk is van het wijfje. Nu en dan brengt het mannetje wel eens een sprietje aan maar dat is dan ook alles.

Hun nest bevindt zich meestal in groen blijvende bomen, maar hagen of struiken en soms klimop worden bij gebrek aan dennen o.a. niet vermaad. De woning is kunstig gemaakt met twijgjes, sprietjes, halmpjes en mos. Zijn er schapen aanwezig dan wordt het nest met schapenwol doorweven.

De nestkom wordt bekleed met fijne worteldraadjes, dierenharen en enkele kleine veertjes.

Ik heb reeds dikwijls ondervonden dat er in kort bij elkaar staande boompjes, die de wegen afbakenen en versieren 2 en zelfs 3 groenling-nesten in een boom waren gemaakt. Zijn het dan ook koloniebroeders? In het nest komen dan 4 tot 6 eitjes die grijs-achtig wit tot licht-blauw gekleurd zijn. Daarop liggen rood-bruine vlekjes.

Ik heb nog geen enkel legsel gezien waarop de vlekjes ontbreken. Het is weer het wijfje die het broedwerk doet gedurende 13 à 14 dagen. De man brengt haar nu en dan eens voedsel aan, alhoewel zij ook regelmatig haar nest verlaat om voedsel op te nemen en zich te ontlasten. Zijn de jongen geboren, dan krijgen ze de eerste dagen insecten toegevend. Dit is goed te weten voor deze die groenlingen in de voliëre kweken. Daarbij diverse onkruidzaden die de ouders in hun krop voorweken.

Zijn de jongen nu 14 dagen oud dan vliegen ze uit.

Kort daarop begint de pop aan het tweede broedsel. Groenlingen hebben minstens twee broedsels per seizoen. Eenmaal de broedtijd voorbij kan men ze vinden op allerlei plaatsen zoals in de velden waar er overvloedig voedsel te vinden is. Ze lusten alle granen, onkruidzaden maar ook de tuinzaden, bessen, jonge boombotten en insecten. Zaai maar eens een rij zonnepitten en

wacht dan af tot de zonnebloemen bijna rijp zijn. Met ontelbare vallen ze neer op deze oliehoudende zaden en na een goede week is alles verdwenen.

Ook schorseneer in zaad versmaden ze zeker niet. Tientallen groenlingen bezochten verleden jaar een plekje schorseneer en pluisden de zaadstrosjes volledig uit. Later in het

najaar worden de beukenbossen bezocht om van de beukenootjes te snoepen. Zelfs in de wintermaanden als alles bedekt is met sneeuw en ijs en u zorgt dat er voedsel gestrooid is, blijft onze groenling een dagelijkse bezoeker van de voeder-tafel.

De groenlingen van bij ons zijn voor een groot deel standvogels. Wel

zwerfen ze rond om aan het nodige voedsel te geraken. Nochtans werden er reeds bij ons geringde groenlingen hervangen in Luxemburg en Midden-Frankrijk. Dus ook trekvogels?

Ze bewonen gans Europa behalve het hoge noorden, het westen van Aziatisch Rusland, Klein-Azië en het oosten van het Aral Meer.

het geslacht estrilda III



zwartkopastrilde

Tekst: Luk van Praet
Illustraties: Mia Grijseels
Biotoopfoto's: dr. ir. I. Ingels.

Beschrijving en ondersoorten

Het voorhoofd, de bovenkop, de schedel en het bovenste deel van de kopzijde zijn zwart. De rug, de schouderveren, het vleugeldek en de binnenste armpennen zijn grijs met dichte en fijne zwarte dwarsstrepen. De stuit en de bovenstaartveren zijn rood, evenals de flanken. De handpennen zijn zwart met grijze binnenzoom, de staartpennen en de onderstaartveren daarentegen volledig zwart. De rest van de kopzijden, de kin en de halszijde zijn grijswit, de keel en de borst iets donkerder en de buik leigrijs tot zwart. De ondervleugeldekveren zijn asgrijs. De

bovensnavel is volledig zwart en de ondersnavel heeft een rode vlek aan de basis. (zie tekening) De poten zijn zwartbruin. De nominaatvorm en de subspecies avakubi en marungensis vertonen geen uiterlijk geslachtsverschil, keniensis en kandti daarentegen wel. Bij laatgenoemde twee ondersoorten is het popje meer bruingrijs van kleur.

Juveniele vogels hebben een minder sterke golftekening en de grondkleur van de bovendelen is bruiner. Ook het rood aan de flanken ontbreekt. Merkwaardig is wel dat bij de jongen van de rassen kandti en keniensis de golftekening geheel ontbreekt.

In de oudere literatuur wordt nogal wat verwarring gezaaid i.v.m. de snavelkleur. Zowel bij Neunzig (Fremdländische Stubenvögel) als bij Delacour (Les Oiseaux) wordt deze fouttief aangegeven. Delacour spreekt van een rode bovensnavel en een zwarte ondersnavel en Neunzig beschrijft de ondersnavel korrekt doch maakt melding van rood in de bovensnavel. In het werkje „Prachtfinken“ van de duitse auteu Helmuth Dost heeft de zwartkopastrilde op het kleurplaatje eveneens een fouttief gekleurde bovensnavel. Wat de ondersoorten betreft houdt Peter's „Checklist of Birds of the World“ het er bij drie terwijj Wolters

er een vijftal vermeldt.

Estrilda atricapilla atricapilla
Verreaux en Verreaux

De nominaat vorm leeft vanaf de oet van het Kameroengebergte loor Gabon tot Beneden-Zaire en vaarschijnlijk ook in voormalig Porugees Congo (Cabinda) dat thans ij Angola behoort.

Dit geografisch ras onderscheidt ich van alle andere rassen door de rijzere keel en kopzijden. De golfekening van de rug en vleugeldeks is fijner en smaller dan bij avakubi en het rood van de stuit is lichter en levendiger dan bij kandti.

Estrilda atricapilla avakubi
Traylor

het precieze verspreidingsgebied an deze ondersoort is nog niet geend doch ze komt zeker voor in loordoost-Angola en de Evenaarsrovincie van Zaire. De keel en de rangen (witachtig) zijn veel lichter lan bij de nominaatvorm, de grondleur van de rug en de vleugeldekeren is lichter grijs en de flanken ijn iets minder rood. De golftekening is niet zo smal als bij kandti.

Estrilda atricapilla kandti
Reichenow

Deze ondersoort wordt in de literatuur meestal vermeld als *Estrilda atricapilla graueri*, die in 1908 door Jeumann werd beschreven.

Reichenow echter beschreef ze zes jaar eerder reeds als kandti en voliens een der grondbeginselen van de systematiek krijgt de oudste beschrijving steeds prioriteit.

Dit ras komt voor in het hoogland boven de 1500 m) ten noordwesten an het Idi Amin Dada-meer, het roegere Edwardsmeer, en het Tanganikameer, verder in het westen an Rwanda Boeroendi en in Zuidvest-Oeganda. Het gelijkt het meest p avakubi doch de stuit is donkerler en het rood is ook minder chitterend. Bij deze ondersoort is et geslachtsonderscheid zeer duilelijk. De grondkleur van de bovenijde is bij het popje bruin. Hieroor komt de golftekening ook minler tot zijn recht. Ook de onderijde heeft een bruine aanslag. Bij de drie balgen in mijn bezit — één an en twee popjes — is het rood p de stuit bij het mannetje feller lan bij de popjes.

Estrilda atricapilla keniensis
Mearns

zoals de naam laat veronderstellen eeft deze ondersoort hoofdzakelijk n Kenya, meer bepaald in het berdaregebergte en de omgeving



van de twee vulkanen Mount Kenya en Mount Elgon in Oeganda. Ze zijn overwegend lichter van kleur dan kandti en vooral de rode veerpartijen zijn veel levendiger. Het mannetje heeft bovendien een zwakjes bruingetint gevederte en bij het popje is de grondkleur van het rugdek licht beige.

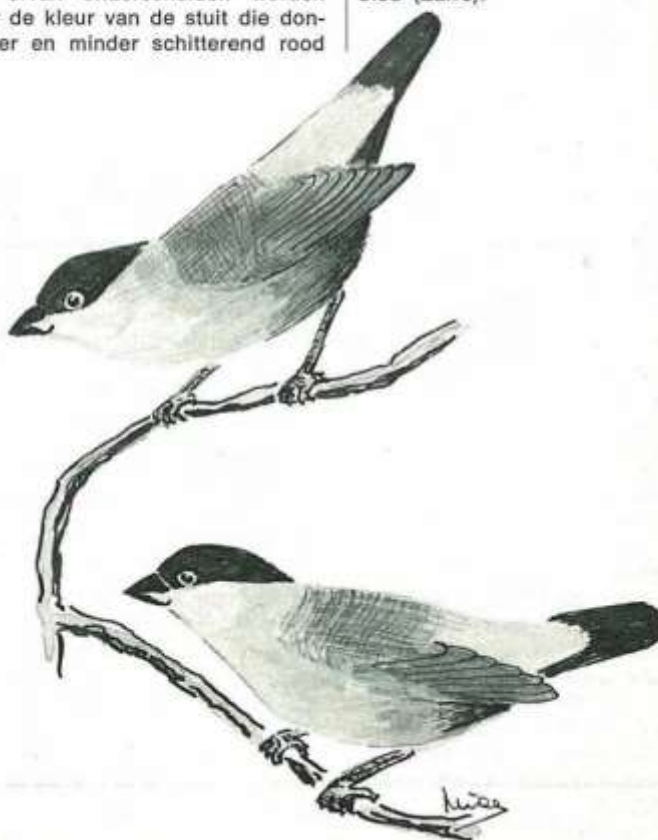
5. *Estrilda atricapilla marungensis*
Prigonine

De laatst beschreven ondersoort (Prigonine, 1975) is beperkt tot het Marungugebergte in Zuidoost-Zaire, ten westen van het Tanganikameer. Ze gelijkt het best op avakubi doch kan ervan onderscheiden worden door de kleur van de stuit die donkerder en minder schitterend rood

is. Bij deze subspecies bestaat evenmin seksueel dimorfisme.

Biotoop en levenswijze

Zwartkopastrilden zijn meer dan nonastrilden woudbewoners met een voorkeur voor lichter begroeide plaatsen, woudranden, plantages en zelfs grote tuinen. In de wouden van West-Kameroen komen zowel nonals zwartkopastrilden voor. In het veld zijn beide soorten uiteraard zeer moeilijk te onderscheiden maar als regel mag men aannemen, en dit geldt voor het gehele westelijk gedeelte van het verspreidingsgebied, dat de nonastrilden hoger worden aangetroffen dan de zwartkoppen. Naarmate men meer oostwaarts gaat daarentegen komen de zwartkopastrilden ook in de bergwouden voor zoals op de Birungavulkanen in Oost-Zaire waar Gyldenstolpe ze waarnam in kleine vluchten op hoogten schommelend van 2600 tot 3500 meter. Ze verkozen de meest open gedeelten in de wouden en zochten bedrijvig naar zaden tussen het gras. Dr. Granvik vond ze op de Elgonberg tot op een hoogte van 8000 voet (2440 meter). Schouteden vermeldt een hoogte tot 3700 meter voor de vogels van het ras kandti in het Kivu-vulkaangebied (Zaire).





De nesten zijn hoofdzakelijk gebouwd met grashalmen met een binnenbekleding van pluimen. Ze zijn flesvormig en worden gebouwd vanaf manshoogte tot ongeveer drie meter. Er worden meestal 4 tot 6 eitjes gelegd die door beide ouders beurtelings worden bebroed. Sommige nesten hebben bovenaan nog een supplementair kompartiment dat echter nooit eieren bevat. Het wordt gebruikt als slaapplek en heeft misschien ook de functie om nestpredatoren te misleiden. De snaveltekening van de jonge zwartkopstrilden komt vrijwel volledig overeen met die van de nonastrild. Het broedseizoen valt meestal in de regenperiode doch een vaste regel is dit niet. In bepaalde streken werden evenveel nesten gevonden in het droge als in het regenseizoen. De vluchten zijn kleiner dan die van de nonastrild en bevatten hooguit een twintigtal vogels.

Zwartkopstrilden in de voliëre

De eerste importberichten dateren van 1874. De vogels werden door Jamrach (Londen) ingevoerd. Dr. Russ die een mannetje verkreeg uit deze zending schrijft dat die later paarde met een napoleonnetje. Het bleef echter bij die paring en de bewering van Rutgers in zijn vogelencyclopedie dat er een kruising tot stand kwam is onjuist. In 1935 bracht de engelse verzamelaar C. S. Webb enkele paartjes van de ondersoort „kenniensis” naar Engeland. Deze vogels uit het Keniaanse hoogland waren moeilijk te akklimatiseren alhoewel lage temperaturen hen niet deerden. Het duurde echter een drietal weken eer ze naast graszaden ook millet opnamen. Diverse liefhebbers poogden met de vogels uit deze import te broeden doch verder dan bevruchte eieren kwamen niet.

Omgeving van de Kameroenberg - Hier komen zowel de zwartkopastrild (de nominaatvorm) als de nonastrild (ras eisentrauti) voor. De nonastrilden komen echter op grotere hoogte voor dan de zwartkoppen.



Sinds 1953 worden zowel uit Duitsland als Engeland af en toe nieuwe importen gemeld, meestal van slechts enkele exemplaren. In 1975 kreeg Orni Mondo (Antwerpen) een zending uit Boeroendi waarin zowel non- als zwartkopstrilden voorkwamen a rato van 1 zwartkop tegen 10 nonastrilden. Het betrof hier de ondersoort *Estrilda atricapilla* kantti. Hieruit kon ik een viertal exemplaren pikken waarvan er drie, één man en twee popjes, vrij goed de aanpassingsperiode doormaakten. Jammer genoeg ging na enkele maanden het mannetje dood. De overblijvende popjes leefden respectievelijk nog 2 en 3 jaar. Ze kregen een tropenmengeling, insekvoer, miereneitjes, drosophilea en trosgierst. Het uitvallen van veren, zoals beschreven bij de nonastrild, heb ik bij mijn zwartkopstrilden nooit kunnen vaststellen. Ook bij de zwartkopastrild geldt als regel dat de vogels uit hoger gelegen gebieden moeilijker inwennen

dan de andere niettegenstaande z beter bestand zijn tegen lagere temperaturen. Men moet zeker de eer te weken overvloedig graszaden aanbieden en dan via trosgierst de vogeltjes wennen aan senegaliers en tropenmengeling. Dierlijke bijvoeding lijkt mij ten allen tijde gewenst.

Broedresultaten

Nergens kon ik meldingen vinden van geslaagde broedresultaten met de zwartkopastrild zodat mag worden aangenomen dat deze nog niet voorkwamen. De geïnteresseerde liefhebber kan met deze vogeltje dus nog een wereldprimus behalen.

Literatuurlijst

- Steinbacher, Wolters, Immelharr Vögel in Käfig und Volière Prachtfinken — Erster Band: Astrilde
- Idem/Vögel in Käfig und Volière — Zweiter Band
- Dr. H. Schouteden/De vogels van Belgische Congo en van Ruanda Urundi
- Wille en Lippens/Les Oiseaux de Zaïre
- D. A. Bannermann — The Bird of Tropical West Africa — Volume 7.

Visitekaartje

Estrilda atricapilla
 Nl. : Zwartkopastrild
 Fr. : Astrild à tête noire
 D. : Swarzköpfchen
 Schwarzkappenastrild
 Kappenastrild
 E. : Black-headed Waxbill

Korte berichten

C.O.M.-SLEUTEL

et de C.O.M.-Wereldtentoonstelling voor s deur, verwijzen we u nog even naar het tikel over de C.O.M.-Sleutel voor Kleur- naries op de pagina's 392 en 393 van ze jaargang. Tot onze spijt zijn daar twee ukfoutjes in geslopen. Geelivoor wordt ingeduid met VI B en Goudgeelivoor met A. In het artikel is de I van VI wegge- llen.

LGEMENE VERGADERING

andidaten en voorstellen dienen vóór 31 eember a.s. te zijn ingediend. Zie daar- er de eerdere publicaties in dit maand- ad.

RIES

a heer F. Beswerda, Waterstraat 10 in lfzijk, zou gaarne in contact komen met uders c.q. kwekers van lories. Zelf veekt hij met diverse soorten en door bun- hling van krachten en uitwisselingen van gevens, wil hij trachten deze tak van de shebberij te activeren. Wij verwijzen u vast gaarne naar het artikel over de ge- agde kweek met de Witruglorie door de

heer Beswerda, dat opgenomen zal worden in het januarinummer 1979.

BASTAARDKWEK

De heer L. van Amersfoort, Noorwegen- straat 88 in Haarlem, wil gaarne contact hebben met kwekers van putter maal ka- narie. Hij kweekt thans met de tweede generatie uit putter maal kanarie en wil dat, in samenwerking met andere geïnteressee- den, verder uitdiepen.

KEURMEESTERS

Op 2 november jl. is te Breda een examen voor keurmeester postuurkanaries gehou- den. Twee kandidaten zijn geslaagd en hun namen kunnen worden toegevoegd aan de lijst van keurmeesters. Het betreft de heren L. J. C. Rovers, W. H. Jordaansingel 40 in Haaksbergen en J. H. Wiersma, Brink- straat 53 in Putten (Gld.). Wij wensen bei- den van harte proficiat en hopen dat ze nog gedurende vele jaren in hun functie als keurmeester kunnen bijdragen tot een goede ontwikkeling van de kweek met vorm- en postuurkanaries.

Keurm. kleur: R. Bouman is telefonisch

bereikbaar onder nummer 01641-4919; J. M. L. S. van den Berg, verhuisd naar Hertog van Beierenstraat 11 te Ter Aar.

TENSLLOTTE

dankt de redactie van dit blad eenieder die er mede toe heeft bijgedragen om ook de jaargang 1978 weer tot een fraai, Interes- sant en leerzaam geheel te maken. Wij hopen ook in 1979 weer te kunnen steunen op de medewerking van velen en zullen alles in het werk stellen om met elkaar te komen tot een goed resultaat.

BESTUUR EN REDACTIE WENSEN U ALLEN ERG FIJNE FEESTDAGEN EN EEN IN ALLE OPZICHTEN GOED 1979.

Overleden

A. Corjanus, Dronten; W. Verhagen, Raams- donkveer; L. van Strien, Bruinisse; C. v. d. Velde, Bergambacht; H. Uffellie, Heer- hugowaard; C. Stork, A. Goudmaijer, A. de Jong, Noordbergum.
Dat zij rusten in vrede.

Nieuws uit het dierenpark wassenaar

an de afgelopen periode zijn de eboorte van een condor en een oningsgier ongetwijfeld de belang- jksten.

t beide gevallen een unieke ge- eurtenis, die slechts zelden in die- ntuinen plaatsvindt.

elaas werd zowel bij de condors ls bij de koningsgieren het jong iet door de ouders geaccepteerd n bleek het noodzakelijk de jonge ieren met de hand verder groot te ringen. In de natuur wordt het ing door de oudervogels gevoerd iet teruggebraakt voedsel dat door e maagsappen al enigszins voor- rterteerd is. In het dierenpark wordt etracht dit te imiteren door het ees eerst in een oplossing van

pepsine en zoutzuur te laten 'voor- verteren'.

Inmiddels zijn de beide vogels hard gegroeid; de koningsgier heeft zijn donskleed inmiddels voor een zwart verenkleed verwisseld.

Voorts zorgen in de Louise-hal de smidsplevieren, dolksteekduiven en witte spechten voor nakomelingen, terwijl ook bij de geelvoorhoofd- amezonepapegaaien gezinsuitbrei- ding plaatsvond.

Een andere vermeldenswaardige ge- boorte is die van een tweetal sarus- kraanvogels; evenals voorgaande jaren zorgden ons fokpaar wederom voor nakomelingen.

Diverse nieuwe vogels deden hun intrede; we noemen de belangrijkste

aanwinsten: Naaktkeelklokvogels, seeuwwitte vogels die een metaal- achtig geluid kunnen vorotbrengen, een achttal amethist-spreeuwen, waarvan de mannetjes opvallen door hun paarswitte verenkleed, twee ekstergaaien, die een reeds meer dan 15 jaar in het park verblij- vende soortgenoot gezelschap gaan houden, vier ceylon-honingzuigers, die evenals drie blauwwangbaard- vogels momenteel nog in quaran- taine zitten, zes groenvleugelduifjes en tenslotte drie mannetjes irene- bulbul, schitterend blauw-zwarte vogels, die te zijner tijd bij de reeds in de collectie aanwezige vrouwtjes zullen worden geplaatst.

Condor, enkele dagen oud



Koningsgier, enkele weken oud



NHOUDSOPGAVE JAARGANG 1978

LGEMEEN (in paginavolgorde)

- 9 Vergeet de buitenvogels niet
 10 Jeugdafdeling
 11 Heraldiek
 12 Vogelreservaten
 8 Kleine tropen
 9 De lente komt
 12 1 april; ook pag. 183
 13 Het Liesveld
 16 Vrouwenlogica
 18 Vogelverkoop
 16 Dierenpark Wassenaar; ook pag. 211-258-277-545
 13 Zeldzame vogel
 13 Grote parkieten; ook pag. 254
 16 Het geslacht Estrilda; ook pag. 344 en 542
 11 Exotische vogels als huisdier; ook pag. 251-331-382-451-482-520
 11 Symposium te Seattle
 12 Grijze kanarie (4 poten)
 12 Het wordt harder
 17 Late mijmeringen
 11 Vogelpark Walsrode *
 2 Vogelbeurzen
 17 Koppie krauw
 16 Kanaribri
 14 Vogelnamen
 12 COM-Sleutel (kanaries)
 14 Vinkeniers
 12 TL-Verlichting
 14 Vogels vangen
 15 Praktische wenken; ook pag. 445-519
 23 Bananenvliegen
 14 Lawaal
 19 Kweekadministratie
 11 Vogels en mensen
 10 Kweekervaringen
 8 Operatieve mogelijkheden bij vogels; ook pag. 524 * Blauwe inlage november; COM-Breda 1979
 19 Zeldzame kweekresultaten
 15 Problematiek bij opfok Austr. prachtvinken
 19 Misstanden in onze liefhebberij
 18 Wormmiddelen bij parkieten
 12 Agapornis personata *
 15 Australische prachtvinken
 7 Barmsijs, witsluit- *
 19 Bergastrilde, Reichenow- *; ook pag. 421
 13 Bergheggemus *
 15 Blauwborst *
 9 Blauwgrijze roodstaartpegegal
 10 Blauwvleugelparkiet *
 16 Boomklever *
 14 Bosrietzanger *
 6 Bosuil
 16 Bourksparkiet *; ook pag. 474
 6 Bruine cini *
Bastaarden 124 *-275-353-474
Bloemen en planten 28 *-68 *-116 *-172 *-220 *-266 *-308 *-348 *-396 *-444 *-488 *-536 *
Boekbespreking
 75-142-238-278-279-286-300-318-462
Bondskampioen 57
Bondsmededelingen 44-60-87-135-190-219-278-293-312-318-326-414-454-462-470-498-545 (in groene inlage juli-nummer alles over de tentoonstellingen)
 8 Cini, bruine *
 3 Damalijster *
 0 Doornastrilde *
 2 Driekleur glansspreeuw *
 3 Driekleur papegaaliamadine *
 1 Druppelstrilde, groene- *
 4 Eend, wilde- *

- 165 Ekster *
 100 Elegantparkiet *
 24 Emblema picta *
 253 Geelpootsulkevogel
 24 Geschilderde astrilde *
 80 Goudparkiet *
 11 Goudvink
 150 Gouldamadine *; ook pag. 213 *
 153 Groening; ook pag. 541 *
 305 Grijskopastrilde *

GRASPARKIETEN

- 30-39-131-205-298-338-399-424-480
 215 Haakbek *
 512 Halsbandparkiet, lutino en blauw *
 73 Heggemus, berg- *
 490 Herdermaina
 184 Houduif *
 420 Ibis, rode- *
 372 Inca kaketoë *
 85 Indigovink
 533 Japanse nachtegaal *
 325 Jendayaparkiet *

JAPANESE MEEUWEN

- r5-157-298-403
 372 Kaketoë, Inca- *
 196 Kapoetsensijs *
 244 Karakiet, kleine- *
 436 Kauw *
 5 Keizeramazone *
 377 Kerkuil *
 38 Kiwi
 485 Kleine saffraanvink
 4 Koningsamazone *
 340 Koekoek *
 377 Koolmees *
 259 Kraanvogels
 111 Kroonvink, rode-

KANARIES

- Algemeen: 23-31-55-115-118-155-203-225-252-280-303-307-336-342-374-386-392-404-435-447-487-518-528
 160 agaatpastel *
 112 phaeo's *
 88 mozaiek *
 7 recessief ino *
 21 recessief wit en albino *
 249 recessieve zilvertinten *
 15 Lachduifjes; en pag. 108
 277 Lammergier; en pag. 336
 493 Merel *
 211 Mesbekkoko
 256 Nachtegaal *
 358 Nectarinia asiatica
 100 Neophema's; ook pag. 390 *
 52 Neushoornvogels *
 120 Nonastrilden *; ook pag. 344 *
 100 Oranjebuikparkiet

ONKRUIDEN

- 173 Brandnetel *
 445 Cichorei *
 349 Ereprijs *
 269 Grote weegbree *
 489 Herderstasje *
 69 Knoopkruid *
 221 Klein hoefblad *
 117 Melganzevoet *
 537 Ooievaarsbek *
 397 Rode klaver *
 Schadelijke soorten *
 29 Varkensgras *

- 67 Paapjes; en pag. 169 *
 148 Paradijsvogels *
 8 Pareihalsamadine *
 532 Patagonische rotsparkiet *
 138 Pestvogels
 388 Pionus papegaaien; ook pag. 432 en 472 *
 292 Putter *
 149 Reichenow's bergastrilde * ook pag. 421 *
 420 Rode Ibis *
 111 Rode kroonvink
 86 Roodborstzaadkraker
 35 Roodkultkardinaal
 121 Roodmus *; en pag. 301 *
 361 Roodmus, mexicaanse- *
 236 Roodrugparkiet, groenpastel- *
 304 Rose spreeuw *
 245 Rotsmus *
 100 Rotsparkiet
 532 Rotsparkiet, patagonische- *
 484 Saffraanvink *
 485 Saffraanvink, kleine-
 440 Schielgel druppelstrilde
 83 Siechtvalk
 70 Splendidparkiet; ook pag. 100 *
 27 Spottlijsters
 493 Steenuil *
 174 Stormmeeuw
 33 Sulkevogels *; ook pag. 53-129 en 253 *
 177 Torenvalk; ook pag. 257 *
 100 Turquoiseinparkiet *
 385 Vale woestijnvink *
 390 Valkparkiet
 394 Vink
 232 Vlaamse gaal *
 448 Vuurvleugelparkiet *

VOEDING

18-61-123-180-207-343-379

VOLIERES

- 34-128-181-223-247-295-350-355-380-438-478-530
 541 Wielewaal *
 272 Wienerastrilde *
 17 Witsluit barmsijs *
 260 Witvoorhoofdamazone *
 385 Woestijnvink, vale- *
 171 Wulpen
 217 Wijnkleurige amazone *
 468 IJsvogels *
 86 Zaadkrakers
 443 Zilverfazant *
 328 Zonastrilde *
 324 Zonparkiet *
 163 Zuidamerikaanse papegaaien; ook pag. 209 en 273 *
 271 Zwaan, witte-
 542 Zwartkopastrilde

ZANGKANARIES

302-313-353-471-527

ZEBRAVINKEN

31-118-130-178-179-253-275-298-313-391-405-449

ZIEKTEN

332 en 495

* met kleurafbeelding

wij wensen u

erg fijne kerstdagen

en een plezierige

jaarwisseling

Gun uw vogels het beste!

WITTE MOLEN zaadmengsels door onze voedingsdeskundige uiterst zorgvuldig samengesteld. Aangepast aan de behoefte van de vogels in het seizoen. Naast een keur van mengelingen, voor de specialist de ALLESTERIN-Serie ALLESTERIN het aan het zaadmengsel toegevoegde "Konditiekorreltje", bevat vitaminen, mineralen en sporenelementen

WITTE MOLEN VOLRIJF VOGELZADEN VAN EEN PRIJSWAARDIGE KWALITEIT

VOOR U DIE VAN VOGELS HOUDT



witte molen

Alleenvertegenwoordiging:
ALLESTERIN B.V.
Moleneind 2,
Meeuwen (N-Br)
Tel. 04165-433